

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Viljandi Kutseõppekeskuse õppekavarühmade mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika, transporditeenused, mehaanika ja metallitöö hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2021

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Mehaanika ja metallitöö; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning transporditeenuste õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	8
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	8
Analüüs	8
Järeldused	14
3.2 Õppimine ja õpetamine	15
Analüüs	15
Järeldused	26
3.3 Õpetajad	27
Analüüs	27
Järeldused	29
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika, transporditeenused, mehaanika ja metallitöö õppekavarühmade osas	29

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Ene Pukk	kutseõppe ekspert, komisjoni esimees, Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli arendusjuht, kuni 2020 autoerialade juht; osalenud kutsestandardite töörühmades ja kutsekomisjonis; Autokutseõppe Liidu juhatuse liige; Transpordi- ja Logistika Kutsenõukogu liige kuni 2017; autoerialade riikliku õppekava koostamise töörühma liige.
Karine Mandel	kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär, Eesti Lennuakadeemia välissuhtluse ja turunduse osakonna juhataja, õppejõud.
Vladimir Krasnoštšjokov	tööandjate esindaja, autovaldkonna kutsestandardite töörühma liige, Autokutseõppe Liidu liige; kauaaegne Toyota Baltic AS garantiispetsialist, konsultant, autovaldkonna kutseksamite hindamiskomisjonide liige.
Tõnu Lelumees	tööandjate esindaja, AS IMECC juhatuse esimees, Eesti Masinatööstuse Liidu nõukogu esimees; osalenud liikmena Mehaanikainseneride Liidu kutsekomisjonis; Tehnika, Tootmise ja Töötlemise Kutsenõukogu esimees; TTÜ Tootearendus ja robotika programminõukoja esimees; TTÜ Integreeritud tehnoloogiad programminõukogu esimees.
Kati Nõuakas	kutseõppe ekspert, tööandjate esindaja, HRLD Finants OÜ, omanik, OÜ Raatma juhatuse liige; Tallinna Tehnikakõrgkooli Logistikainstituudi direktor, juhtivlektor ning transpordi ja logistika õppekava juht; Eesti Tarneahelate juhtimise ühingu liige.

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed töötasid kooli eneseanalüüsi aruande läbi ja osalesid 18.02.2021 EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise esimesel töökoosolekul. Koosolekul leiti üksmeelselt, et kooli eneseanalüüsi aruanne ei anna hindamise ettevalmistuseks piisavalt informatsiooni ja hindamiskomisjoni esimees palub koolil esitada aruande täiendamiseks lisainfot tähtajaga 15.03.2021. Kool esitas lisainfo 16.03.2021.

COVID-19 pandeemiast tingituna osutus füüsiline hindamiskülastus võimatuks. Kooli praktilise töökeskkonnaga tutvus üks komisjoni liige 03.03.2021. Lõplik hindamiskülastuse kava kooskõlastati kooliga ja EKKAga. Hindamiskülastuse kavas oli nimekiri lisamaterjalidest, millega hindamiskomisjon soovis tutvuda. Kooli esindajal paluti võimalusel saata lisamaterjal enne hindamiskülastust. Kool saatis lisamaterjali osaliselt enne ja osaliselt pärast hindamiskülastust. 16.03.2021 esitatud lisainfo ja lisamaterjalid olid hindamiskomisjoni tööle lisandväärtuseks, kompenseerides õppekavarühmade eneseanalüüsi ebapiisavust.

Hindamiskomisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande ja teadaoleva info põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning koostasid sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Hindamiskülastuse eelset koosolekut 16.03.2021 lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuseks. Hindamiskülastus toimus 17.-18.03.2021 *MS Teams* keskkonnas ning hindamiskomisjoni töökoosolekud *Zoomi* keskkonnas. Hindamiskomisjoni liikmed suhtlesid enne hindamiskülastust õppekavarühma praktikakohtade esindajatega telefonitsi või e-maili teel. Praktikakohtade nimekirja andis hindamiskomisjonile õppekavarühma esindaja. Komisjoni liikmed valisid vestlusteks praktikakohad juhuslikkuse alusel. Vestlused toimusid järgmiselt: 03.03.2021 Herentes AS ja 10.03.2021 Undi Teenused OÜ ning 16.03.2021 GoBus AS transporditeenuste ÕKR praktika korraldus, 12.03.2021 Amserv Grupi AS/Viljandi esindus, Möller Auto/Pärnu esindus, Amserv Grupi AS/Tähe esindus ja Tireman OÜ mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKR praktika korraldus ning 16.03.2021 VMT Tehased AS (Viljandi Metall) mehaanika ja metallitöö ÕKR praktika korraldus.

Komisjon vestles kooli esindajatega vastavalt hindamiskülastuse kavale. Hindamiskülastus kulges ladusalt, sest oli kooli poolt sisuliselt ja EKKA poolt tehniliselt hästi ette valmistatud. Praktikaettevõtted olid abivalmis ja toetasid hindamiskomisjoni omapoolsete kommentaaridega. Hindamiskülastuse järgsel koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni hinnangute põhjal koostati aruande esmane variant. Hindamiskomisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad käesolevas aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile tutvumiseks 16.04.2021. Aruande lõpliku variandi koostamisel arvestati kooli kommentaare. Hindamiskomisjon esitas lõpparuande EKKAle tähtaegselt 10.05.2021

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

Koolijuhi nimi: Tarmo Loodus

Kooli aadress: Looduse tee 2, Vana-Võidu, Viljandi vald, Viljandimaa 70108

Telefon: +372 435 1020

E-post: kool@vikk.ee

Koduleht: www.vikk.ee

Hindamise korralduse kontaktisik koolis: Jaan Mätas, auto- ja metalliõppe osakonna juht, e-post: jaan.matas@vikk.ee

Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused ja arengukava peamised eesmärgid:

Viljandi Kutseõppekeskus (edaspidi VIKK) on riigi hallatav kutsekool Vana-Võidu külas ning seal viimase saja aasta jooksul asunud eelnevate ametikoolide õigusjärglane. Tänapäevase kooliga on liidetud varasemad Viljandi linnas asunud kutseõpet andnud koolid. Koolis õpib 2020/21. õa-l 755 õpilast.

Alates 2015. a toimub õppetöö reoveeritud vanades mõisa kastellihoonetes asuvas peamajas ja sellega ühendatud 2013. a valminud kaasaegses tehnomajas. Seal asuvad õppelaborid on praktiliste õppetundide läbiviimiseks, sh ka hinnatavates õppekavarühmades (edaspidi ÕKR). Lisaks füüsilisele asukohale Vana-Võidu külas pakub kool statsionaarset (sh töökohapõhist) ja mittestatsionaarset õpet üle Eesti ning viib läbi täienduskoolitusi erinevates asukohtades, nt Jõgeval ja Sillamäel (veoautojuhtide ja bussijuhtide õpe). VIKK koosseisus tegutsev autokool pakub võimalust läbida e-õppes A-, B-, C-ja CE-kategooria ja lõppastme koolitusi.

Koolil on tähtsajatu õppe läbiviimise õigus järgmistes ÕKRdes: elektrienergia ja energeetika; **transporditeenused; mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika**; koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; tarkvara ja rakenduste arendus ning analüüs; ehitus ja tsiviilrajatised; andmebaaside ja võrgu disain ning haldus ning **mehaanika ja metallitöö**. Materjalide töötlemise ÕKR on kehtiv, kuid tähtsajaline õppe läbiviimise õigus.

Kõik käimasolevas hindamisprotsessis hinnatavad ÕKRd akrediteeriti eelnevalt kuueks aastaks: mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning mehaanika ja metallitöö 2013. a ja transporditeenused 2015. a.

Kooli üldeesmärk: VIKKi lõpetanu on vajalike erialaste teadmiste ja oskustega tulevane oskustöölaine.

Kooli missioon – pakume võimalust saada ennast väärtustavaks ja tööle pühendunud oskustööliseks, kes tuleb toime kiirelt arenevas maailmas.

Kooli visioon – VIKK on innovaatiline ametikool, kuhu tahab tulla õppima igas eas inimene, sest siin õpituga tuleb edukalt toime igas maailma nurgas.

Kooli arengukava 2016-2021 peamised eesmärgid tulenevad põhiväärtustest, milleks on:

- **Koostöö** – eesmärgi nimel meeskonnana tegutsedes jõuame parima tulemuseni;
- **Kvaliteet** – hästi tehtud töö kiidab tegijat, toob uue töö ja leiva lauale;
- **Paindlikkus** – oskus arvestada teiste vajadustega lubab igas olukorras hästi hakkama saama;
- **Sallivus** – iga inimene on erinev ja eriline, oskus seda mõista ja austada on parim viis siin maailmas elamiseks.

Tabel 1. Ülevaade aruande perioodil (2013-2020) mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika, transporditeenuste, mehaanika ja metallitöö õppekavarühmades rakendatud õppekavadest
(allikas: kooli eneseanalüüs ja kodulehekülg, lingid seisuga 28.03.21)

Õppekava nimetus	Õppetase	Kood EHSes	Maht (EKAP)	Rakendus-aasta	Rakendatud õppevorm	Õppekava ja rakenduskava
Transporditeenused (õppekavade juht: Priit Taklaja)						
Autojuht-veoseveo operaator	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	205801	180	2019	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Bussijuht	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	193891	30	2017	Mittestatsionaarne õpe	Õppekava Rakenduskava
Veoaautojuht	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	193896	30	2017	Mittestatsionaarne õpe	Õppekava Rakenduskava
Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika (õppekavade juht: Kristjan Leesmäe)						
Sõidukite pindadehooldaja ja rehvitseerija	431 Kolmanda taseme kutseõpe	132117	60	2017	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Autoplekksepp-komplekteerija	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	189179	180	2017	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Autoplekksepp-komplekteerija	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	182677	90	2017	Mittestatsionaarne õpe	Õppekava Rakenduskava
Automaaler	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	128897	180	2017	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Automaaler	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	127197	90	2017	Mittestatsionaarne õpe	Õppekava Rakenduskava
Mootorsõiduki-tehnik (spetsialiseerumisega sõiduautehnik)	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	189180	180	2017	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Mootorsõiduki-tehnik (spetsialiseerumisega sõiduautehnik)	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	182657	120	2017	Mittestatsionaarne õpe	Õppekava Rakenduskava
Mootorsõiduki-diagnostik (spetsialiseerumisega sõiduaudiagnostik)	453 Viienda taseme kutseõppe jätkuõpe	131198	60	2017	Mittestatsionaarne õpe	Õppekava Rakenduskava
Mehaanika ja metallitöö (õppekavade juht: Meelis Merila)						
Keevitaja	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	137997	180	2018	Statsionaarne (koolipõhine)	Õppekava Rakenduskava
Keevitaja osakutse poolautomaatkeevitaja	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	138017	60	2018	Statsionaarne (koolipõhine; töökohapõhine); Mittestatsionaarne	Õppekava Rakenduskava

Üldvastutaja hinnatavates õppekavarühmades: Jaan Mätas, auto- ja metalliõppeosakonna juht, e-post jaan.matas@vikk.ee, tel 508 2307

Tabel 2. Ülevaade aruande perioodil (2013-2020) mehaanika ja metallitöö, transporditeenuste ning mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühmades rakendatud õppekavadel õppijatest (allikas: kooli eneseanalüüs)

Õppekava, (tase), õppevorm	2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019			2019/2020			2020/2021		
	alustas	lõpetas	kõpetas kutsega	alustas	lõpetas	kõpetas kutsega	alustas	lõpetas	kõpetas kutsega	alustas	lõpetas	kõpetas kutsega	alustas	lõpetas	kõpetas kutsega	alustas	lõpetas	kõpetas kutsega
Keevitaja (4) kutsekesk							9	5	5	12	7	7	13	6	6	7		
Keevitaja (4) poolauto maatkäevitaja osakutse	17	11		12	10		13	9	9	19	8	8	8	7	7			

Õppekava, (tase), õppevorm	2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019			2019/2020		
	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega
Veoautojuht (4) kutsekesk	11	7	7	12	5	5									
Autojuht-veoseveo operaator (4) kutsekesk							10	8	8	9			10		
Bussijuht (4) kutseõ.	12	10	10	29	23	23	44	34	34	25	19	19	57	44	44
Veoautojuht (4) kutseõ.	88	67	67	140	75	75	109	71	71	87	64	64	71	45	

Õppekava, (tase), õppevorm	2013/2014			2014/2015			2015/2016			2016/2017			2017/2018			2018/2019			2019/2020		
	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega	alustas	lõpetas	lõpetas kutsega
Automaalar (4) kutsekesk	13	8		9	4	1	14	10	7	14	6		13	10	7	16			11		
Autoplekksepp (4) kutsekesk	13	3		11	3																
Autokeretehnik (4) kutsekesk							11	5	1												
Autoplekksepp-komplekterija (4) kutsekesk													10	5	2	9				7	
Autotehnik (4) kutsekesk	15	11	6	12	5	4															
Sõiduautehnik (4) kutsekesk							19	17	4	16	11	10									
Mootorsõidukitehnik (4) kutsekesk													19	13	11	19				15	
Mootorsõiduki diagnostik (5) kutseõ.															9	6					
Automaalar (4) kutseõ.				7	1	0	13	1		12	4		12	3	12	3					
Autotehnik (4) kutseõ.	10	2		15	7	0															
Sõiduautehnik (4) kutseõ.										12	2	2									
Mootorsõidukitehnik (4) kutseõ.													10	3						9	
pindadehooldaja/ rehvidehnik (3) kutseõ.							8	2													
Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik (3) kutseõ.													12	6		13	8	1	6	6	

3. Mehaanika ja metallitöö; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning transporditeenuste õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Analüüs

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

ÕPPEKAVAARENDUS

Hindamiskomisjon tutvus õppekavade ja rakenduskavade koostamise ja arendamise protsessiga kooli eneseanalüüsi, avaliku andebaasi EHIS, kooli veebilehel www.vikk.ee avaldatud dokumentide ning hindamiskülastuse käigus kogutud andmete kaudu. Koolis toimub õppekavade arendus ühtsete põhimõtete järgi. Toimivus ja jätkusuutlikkus tagatakse õppekorralduslike meetmetega ja õppekavade rakendamisega vastavalt tööturu vajadustele. Õppekavade ja rakenduskavade koostamise eest vastutab iga õppekavarühma (ÕKR) juhtõpetaja. Kõikide hinnatavate ÕKRide üldvastutaja on auto- ja metalliõppeosakonna juht.

Analüüsis on välja toodud hinnatavate ÕKRide erisused.

Õppekavaarenduse ühtsed eesmärgid tulenevad kooli [arengukavast](#) 2016-2021, milles on sihiks seatud luua kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavad õppimisvõimalused, mis on kooskõlas elukestva õppe strateegiaga. Samuti tuleneb arengukavast töökoopõhise õppe laiendamise tegevussuund koostöös kooli, õpilaste ja tööandjatega, et tagada õppe sisu suurem vastavus tööturul nõutavale.

Kooli eneseanalüüsi kohaselt on õppekavaarenduse aluseks OSKA raportid ja prognoosid ([metalli ja masinatööstus](#) ning [transpordi, logistika, mootorsõidukite remont ja hooldus](#)), samuti sisend, mis saadakse koostööst ettevõtete ja asutustega. Peamisteks õppekavaarenduse partneriteks on kooli eneseanalüüsi järgi Autokutseõppe Liit, Metall- ja Masinatööstuse Liit, Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon, Eesti Töötukassa, SA Kutsekoda. Lisaks on eneseanalüüsis märgitud olulisteks partneriteks vilistlased ja praktikaettevõtted ning seda kinnitasid ka hindamisvestlused. Hindamisvestlustel toodi eriti esile, et kool arvestab regionaalse tööturu vajadustega ning teeb koostööd kohalike omavalitsustega. Siiski nentis kooli juhtkond hindamisvestlusel, et riigipoolsed suunised uue arengukava koostamiseks puuduvad ning seetõttu on ootel pikemaajaliste eesmärkide sõnastamine õppekavade arendamiseks.

Kõigi kolme ÕKRI õppekavasid puudutav viimane muudatus on tehtud või tegemisel seoses õppekavades rakenduva uuendusega, mille kohaselt 01.09.2021 alustavates kutseõppekavades asendatakse senine moodul „Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused“ uue mooduliga „Õpitee ja töö muutuv keskkonnas“.

Dokumentide vaatlusel leidis hindamiskomisjon, et Keevitaja, tase 4, õppekava kood 137997, on märgitud selle koostamiseks olev alus, kuid aluse muutumisel on see jäänud õppekavas märkimata. Kutsestandard „Keevitaja, tase 4“ Masina-, Metalli- ja Aparaaditööstuse Kutsenõukogu otsus nr. 9 16.09.2014“ on muutunud, kehtiv on Tehnika, Tootmise ja Töötlemise Kutsenõukogu 08.05.2019 otsus nr 12. Viidete süsteemi peaks kool asjakohasena hoidma, et tagada õppimisest huvitatud isikutele õige informatsioon.

Hinnatavate ÕKRide õppekavad (tabel 1) on väljundipõhised ning rakendatud statsionaarses koolipõhises või mittestatsionaarses õppes. Töökohapõhises õppes ei rakendata hetkel ühtegi õppekava. Hindamisvestlusest selgus, et töökohapõhist õppevormi rakendati lühikest aega veoautojuhi, bussijuhi ja keevitaja õppekavadel ning viimati lõpetati nendel õppekavadel 2018. a. Tööandjad pole pärast seda töökohapõhise õppe vastu huvi tundnud. Seda põhjendati esiteks tööandjaid liigselt koormava bürokraatiaga ja teiseks vajaduse puudumisega, kuna koolipõhises ning mittestatsionaarses õppes õppijatele praktika pakkumine toimib ja on tööandjatele vähem koormav.

Hindamisvestlustel kiitsid nii õppijad kui õpetajad õppekavade valikut ja sisu ning tõid välja ka seda, et õppekavad vastavad tööturu ja õppijate ootustele, kool peab järjepidevat õppekavade arendamist oluliseks ning väärtustab arenduskoostööd koolisisest ja ka tööandjatega. Selle seisukohaga nõustusid vestlustes osalenud tööandjate esindajad. Õppekavade rakendamine mittestatsionaarses õppevormis sobib hästi töö kõrvalt kutseõppe tasemeõppes õppijatele ning statsionaarne õppevorm kutsekeskhariduse omandamiseks.

Sõidukite pindade hooldaja ja rehvitehnik, tase 3 õppekava rakendamisel on arvestatud haridusliku erivajadusega noortega, kes on väga huvitatud autoeriala õppimisest, kuid kelle jaoks 4. taseme õppekavad ei ole jõukohased.

VALIKÕPINGUD ÕPPEKAVADES

Valikõpingute moodulite loomisel arvestatakse, et need moodustaksid vähemalt 15% õppekava mahust ning õpiväljundid toetaksid ja laiendaksid kutseoskusi ja võtmepädevuste omandamist. Kooli kodulehel on avalikustatud [õppekorralduse eeskiri](#), mille järgi on õpilastel õigus taotleda teistes õppeasutustes läbitud valikmoodulite arvestamist VÕTA kaudu. Samuti on õpilastele tagatud õigus soovi korral valida valikõpingu moodul mõnest teisest kooli õppekavast või teisest koolist. Teise kooli õppekavast valikaine läbimisel peab õpilane esitama vormikohase VÕTA taotluse valikõpingute arvestamiseks, märkides valikaine mahu ja valiku põhjenduse (vorm). Taotluse vaatab läbi VÕTA komisjon 30 tööpäeva jooksul vastavalt VÕTA arvestamise protsessile. Hindamisvestlusel märkisid juhtõpetajad ja õpilased, et valikained lepatakse kokku õppeaasta alguses. Kui valikaine soovijaid on liiga vähe (nt alla 10), siis seda moodulit ei avata ning õpilane peab valima enda õppekavast või mõnest teisest õppekavast teise mooduli. Õppekorralduse eeskirjast ei selgu, kuidas, millal ja keda peab õpilane valikaine valimisest teavitama. Valikaine valimise kord võiks olla õppekorralduse eeskirjas õpilaste jaoks selgelt kirjas.

Kõigi kolme ÕKRI õppekavades on valikmoodulite loetelu piisavalt arvukas ja mitmekesine ning see tagab õppijatele valikuvõimalused õppekavas nõutud mahus. Hindamisvestlusel kiitsid ka õppijad ise

valikainete mitmekesisust ja võimalust nende vahel valida, nt Mootorsõidukitehnik, tase 4 kutsekeskhariduse õppekavas on 12 valikmoodulit kogumahu 43 EKAPit, valikainete kohustus on 27 EKAPit. Õppekava Keevitaja, tase 4 kutsekeskhariduse õppekavas on 8 valikmoodulit kogumahu 39 EKAPit, valikainete kohustus on 30 EKAPit. Samas on keevitaja, tase 4 kutseõppe õppekavas valikmooduleid 5x3 EKAPit ja kohustus on valida 9 EKAPit, kuid on öeldud, et õppija valib kolm 3-EKAPilise mahuga valikaine moodulit. Selline piirang on vastuolus õppija õigusega valida mooduleid teistest õppekavadest või teisest koolist. Hindamiskomisjon leiab, et õppekavades tuleb valikainete valimise põhimõtted kirjeldada õigesti ja õiguspäraselt.

Kooli kodulehe rubriigis „Õppetöö“ on alapeakiri „[Valikained](#)“ ning kodulehe külastajal tekib õigustatud ootus saada sealt ülevaade pakutavatest valikainetest. Paraku on seal ainult mõiste selgitus ja lingita viide õppekorralduse eeskirjale. Rubriik peaks olema sisukam, et sellest praktiline kasu oleks.

RAKENDUSKAVADE KOOSTAMINE JA ARENDAMINE

Rakenduskavade koostamist ja nendes muudatuse tegemist arutatakse ÕKRide-siseses ja -vahelises koostöös, kaasates õppekavade õpetajad ja tugiteenuste spetsialiste. Muudatusteks võetakse sisend ettevõtete ja kooli praktikajuhendajatelt ning kutseeksami tulemuste analüüsist. Õppe sisu kirjeldamisel ja õppematerjalide koostamisel arvestatakse ettevõtete praktikajuhendajate tagasisidega. Nt mootorsõidukite hoolduse ja remondiala õppekavade rakendamisel on töömaailma peamine partner KIA Auto AS, kelle toetusel rakendab kool õpetamisel kõige moodsamaid tehnoloogiaid uute KIA sõidukite ja remonditehnoloogia baasil.

Transporditeenuste rakenduskavad vajavad muudatusi eelkõige seadusandluse muutumise tõttu ning sellekohased sisendid saadakse eelkõige Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni kaudu.

Metallivaldkond kogub uute tehnoloogiate ja materjalide kohta informatsiooni avalikest allikatest, erialakirjandusest ning külastades Tallinna tehnikaülikooli tehnoloogiaparki. Hindamisvestlusel tõid juhtõpetajad välja, et nad jälgivad hoolsalt tööturu informatsiooni. Nt loetakse pidevalt tööpakkumisi, et saada ülevaadet tööturu ootustest ja nõutavatest oskustest. Sellest lähtuvalt muudetakse õpetatavaid teemasid.

Mooduli maht on rakenduskavades jaotatud auditoorse, e-õppe ja praktilise ja iseseisva õppe vahel. Moodul on jaotatud teemadeks ja alamteemadeks. Praktika on üldjuhul eraldi moodul.

Hindamisvestlustel tõid õppijad ja juhtõpetajad välja, et õppijate rahulolu uuritakse. Õpilaste arvamust ja rahulolu rakenduskavadega küsitakse õppeaasta jooksul, samuti analüüsitakse õpilase ja praktikajuhendaja praktika tagasiside küsitluse tulemusi. Juhtõpetajate sõnul selgub vestlustest ja analüüsist, kas ja millised rakenduskava muudatused on vajalikud. Tagasiside on peegeldanud nt puudusi mõne teema käsitlemisel või andnud teada, et mõne teema planeeritud maht on liiga suur. Kooli eneseanalüüsi kohaselt lepitakse rakenduskava uuendused järgmiseks õppeaastaks kokku juhtõpetajate ja õpetajate koostöös. Hindamisvestlustel sai lisaks kinnitust, et rakenduskavade koostamisel ja muutmisel on väga hea koostöö ka eriala- ja üldainete õpetajate vahel. Koos leitakse õppekava sihtrühmale sobivaimad praktilised ülesanded ja tehakse lõimingud. Nt kutsekeskhariduse veoautojuhtide õppes on lõimitud geograafia. Esmalt planeeritakse kaardiõppe tund ja seejärel GPS tundmaõppimine, õppimise tulemusena õppijad kasutavad iseseisvalt nii trükitud maakaarti kui ka GPSi. Lõimitud õpet rakendatakse erialade vahelises koostöös, näiteks keevituse erialal oli 2020. a projekt alumiiniumist pontoon-parvlaeva ehitamiseks Viljandi järvele. Kaasati üld- ja erialaõpetajad ja ettevõtteid, kes panustasid kvaliteedikontrolli tegemisel. Osalesid ka puiduvaldkonna õpilased ja

õpetajad. Selline projektipõhine lõiming hõlmab väga erinevate teadmiste ja oskuste õppimist, mh projektijuhtimist, matemaatikat. Õpetajate hinnangul arendab projektipõhine lõimingute õppimine nii õpilasi kui õpetajaid ning sellega kavatakse jätkata ja praktikat laiendada.

Kuni 01.09.2020 tegeles õppekavadega hinnatavates valdkondades üks vastutav õppekavahoidja. Alates 2020/2021. õa-st on ÕKRidel juhtõpetajad, kelle ülesandeks on rakenduskavade pidev kaasajastamine. Igal nädalal toimuvad koosolekud, kuhu kutseõpetajaid kaasatakse vastavalt arutlusel olevale teemale. Vajadusel osalevad ka üldainete õpetajad. Sellise süsteemi tulemusel osaleb rakenduskavade arendusprotsessis enamik kooli õpetajaskonnast.

Õppekaval Sõidukite pindade hooldaja ja rehvidehnik, tase 3 õpivad enamjaolt hariduslike erivajadusega (HEV) õpilased, mistõttu hindamisülesanded ja hindekriteeriumid lähtuvad õppijate vaimsetest ja füüsilistest võimetest eriala omandamisel. Erivajadusega õpilaste õppe kavandamisel kaastakse tugiteenusete spetsialiste, nt viipekeele tõlk, sotsiaalpedagoog, psühholoog. Enamik ÕKRI kutseõpetajatest on läbinud HEV õpilaste õpetamise täienduskoolituse ning nad teavad meetodeid, kuidas rakendada õppekava erinevatele sihtgruppidele – erinevate iseärasustega õppijatele.

Hindamiskomisjoni analüüsist järeldus, et õppekavade õpiväljundid, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on asjakohased ja sidusad. Hindamisvestlustes märkisid õpilased, et õppe sisu on arusaadav, hindamisülesanded ja -kriteeriumid on teada nii rakenduskava kaudu kui õppeprotsessis. Aruandeperioodil on kõiki õppekavasid muudetud programmi „Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013“ raames ning selle järgneval perioodil tulenevalt kutsestandardites ja riiklikus õppekavas tehtud muudatustest.

Hindamisvestluste ja kooli eneseanalüüsi põhjal on ÕKRide õppekavaarenduse erisused järgmised:

Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika

Õppekava Mootorsõidukitehnik, tase 4 on rakendatud spetsialiseerumisega „Sõiduautotehnik, tase 4“, mis on ÕKRis kõige populaarsem eriala. Teistest spetsialiseerumistest pole õpilased huvitatud. Hindamisvestlusel märgiti, et ühe õppekava mitme spetsialiseerumise asemel võiks siiski olla eraldi õppekavad, sest nii oleks õppekava huvilistele arusaadavam. Kutseõpetajate hinnangul saaks kindla suunitlusega õppekava rakendamisel paremini keskenduda just nendele kompetentsidele, mis on vajalikud selle kutse saamiseks, mida õppija soovib omandada.

Hindamisvestlusel toodi välja, et Autoplekksepp-komplekteerija, tase 4 õppekava vastu on huvi väike. Kool on teinud kutse arendamisel koostööd tööandjate ja erialaliiduga. Oodatakse kutsestandardi uuendamist 2021. a, et saaks õppekava uuendada ja kutset populariseerida. Õppekavade arendamisel on kool aktiivne osaline autoerialade võrgustikus, kus osalevad koolid, erialaliit, HarNo ja tööandjad.

Transporditeenused

Eneseanalüüsi ja hindamisvestluste põhjal on koostöö tööandjatega tööturu vajaduste rahuldamiseks hästi toiminud. Õppekavades ja rakenduskavades kirjeldatakse uute tehnoloogiate õpetamine, autojuhtide oskused ja teadmised tööandjate sisendi järgi. Õppekavade arendamist toetab kooli kavatsus laiendada ja arendada õppebaasi, eelkõige õppesõiduväljakuid, platsiharjutuskohti ja libedasõidu radasid. Probleemina toodi välja, et kutseliste juhtide õpetamiseks pole kutsestandardit. Õppekavade koostamisel lähtutakse vastava kategooria määrustest ja direktiividest ning õppekavad koostatakse toetuskirjade alusel. Uus kutsekeskhariduse õppekava Autojuht veoseveo-operaator, tase

4 on loodud koostöös Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooniga ning see rakendus edukalt alates 2017/18. õa-st. Kooli eneseanalüüsist ei ilmne aga õppekavade valiku laiendamise plaane ega tööandjate kaasamist tulevikuoskuste analüüsimiseks ja sektori tööjõuvajaduse kaardistamiseks. Õpilased märkisid hindamisvestlusel, et pakutavate valikmoodulite hulgas puudub kutsealaga otseselt seonduv ohtlike veoste vedamiseks vajalik koolitustunnistus (ADR). Samas vajavad tööandjad ADR tunnistusega veoautojuhte.

Mehaanika ja metallitöö

Hindamisvestluste ja kooli eneseanalüüsi põhjal on kooli koostöö tööandjatega õppekavade arenduses pigem tagasihoidlik või juhuslik. Keevituse õppekava on muutmisel vastavalt uuele mehaanika ja metallitöö riiklikule õppekavale, mis jõustus 16.11.2020 (Haridus- ja teadusministri 11.11.2020 määrus nr 38). Toimiv koostöö on Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga, kelle rahvusliku metallitöö üliõpilased käivad õppimas metallide töötlemist. Regioonis on mitmed tööjõupuuduses metalliettevõtted, kellega kool plaanib eeloleval sügisel korraldada ümarlaua, et poolte huvid ja võimalused läbi rääkida ning leida võimalikke lahendusi.

Täienduskoolitus

Väljundipõhised täienduskoolituse õppekavad koostatakse vastavalt sihtrühmade ja huvitatud osapoolte nõudlusele järgi ning kooli õpikeskkonna võimaluste piires. Täienduskoolituste korraldamist peetakse mainekujunduse ja tuntuse kasvatamise võtmeks, sest osalejad on kooli kui kutseõppeasutuse soovitajad. Kool on Eesti Töötukassa koolituskaardi partner.

Alates 2016. a peavad täienduskoolitusi pakkuvad õppeasutused koolitusandmed ÕKRide lõikes sisestama iga-aastaselt EHISesse. Kool on aruanded esitanud õigeaegselt ja väljavõttest on näha, et täienduskoolituste maht on selle aja jooksul kasvanud (va 2020. a, mis tuleneb tõenäoliselt Covid-19 mõjudest). See näitab, et kooli täienduskoolitused on populaarsed ja järelikult hea kvaliteediga.

Tabel 3. Täienduskoolitusasutuste tegevusnäitajad aastatel 2016-2020 (allikas: EHIS, 11.04.2021)

Õppekavarühm / Aasta	Alustanud õppureid					Väljastatud tunnistusi					Kursuste arv				
	2020	2019	2018	2017	2016	2020	2019	2018	2017	2016	2020	2019	2018	2017	2016
Mehaanika ja metallitöö	9	10	11	32	0	9	10	11	26	0	1	1	1	3	0
Mootorliikurid, laevandus ja lennundustehnika	0	6	0	11	0	0	6	0	10	0	0	1	0	1	0
Transporditeenused	123	126	138	139	39	121	138	126	78	39	13	11	11	15	5
KOKKU	132	142	149	182	39	130	154	137	114	39	15	13	12	19	5

ÕPPEKAVADE TULEMUSLIKKUS JA TRENDID

Kooli õppekavad ja nende rakendamise praktikad vastavad õppijate ootustele. Seda demonstreerib haridusstatistika andmebaasi www.haridussilm.ee andmestik, mis näitab, et kooli näitajad on võrreldes Eesti keskmisega sarnased või kõrgemad (tabel 4). Kooli lõpetamise, katkestamise ja kutseeksami sooritamise näitajad on hinnataval perioodil stabiilsed. Positiivse hüppe on teinud kutseeksamiga lõpetanute osakaal. Seega vastab õppetöö tulemus ka sellele, missuguseid teadmisi ja oskusi näevad ette kutsestandardid.

Tabel 4. Tulemuslikkuse näitajad õppevaldkonnas (allikas: haridussilm, 03.04.2021)

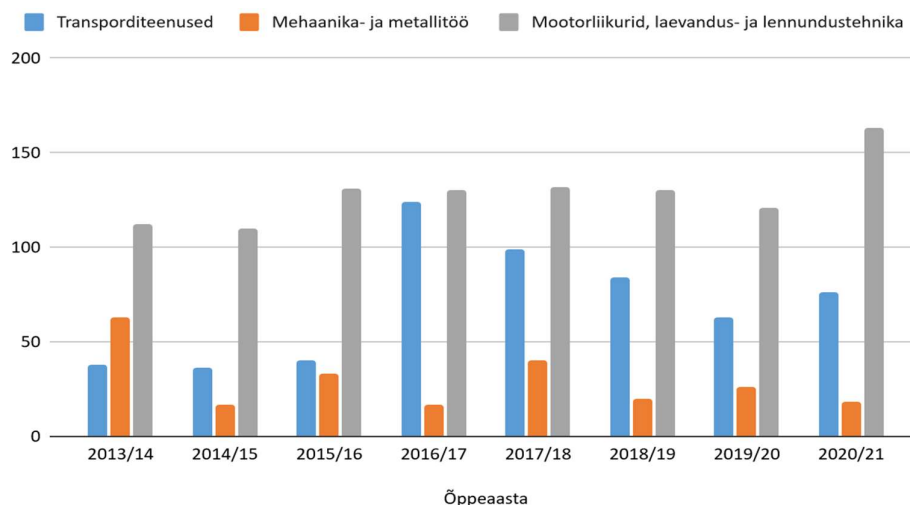
Tehnika, tootmine ja ehitus		2015	2016	2017	2018	2019	2020	Keskmine
Õppetöö katkestajate osakaal kutsekeskhariduses I aastal %	Eesti	26,2	24,4	24,3	24,3	23,5	20,1	24
	VIKK	26,5	13,3	22,7	25	18,4	22,2	21
Väljalangejate osakaal kutsekeskhariduses I aastal %	Eesti		14	11,5	12,6	11,6	10,5	12
	VIKK		10,2	10,1	15,2	12,6	11,8	12
Õppetöö katkestajate osakaal kutsehariduses kokku %	Eesti	20,8	19,3	21,1	22,7	21,5	20,4	21
	VIKK	17	17,1	18,8	24,4	16,7	16,6	18
Kutsehariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal %	Eesti		53,5	54,3	24,7	52,5	54,9	48
	VIKK		66	61,6	60	59,6	57,9	61
Kutsekeskhariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal %	Eesti		51,1	47,2	50,1	50,8	53,2	50
	VIKK		62,1	54,8	59,58	65,5	61,3	61
Kutseeksami edukalt sooritanute osakaal lõpetajatest %	Eesti	48,2	40,3	48,6	60,5	68,8	70	56
	VIKK	57,6	30,3	56,5	56,5	54,3	71	54
Töökohapõhise õppe lõpetanud õpilaste osakaal	Eesti	6	5,6	8,2	10,7	10,6	8,7	8
	VIKK	13,6	5,9	4,3	26,1	0		10

Õppekavade arendamisel on arvestatud tööturu vajadusi. Seda kinnitab lõpetanute edukus tööturul (tabel 5). Küll aga tuleks mehaanika ja metallitöö ÕKRI jätkusuutlikkuse tagamiseks samme astuda. Tabel 6 näitab ÕKRI õpilaste vähest arvu ja langevat trendi. Samas on valdkonnas suur tööjõuvajadus.

Tabel 5. Lõpetajate edukuse näitajad (allikas: Haridussilm, 03.04.2021)

ÕKR	Edukuse näitajad	Hõive	Keskmine palk	Mediaanpalk	Palgasaajaid
Transporditeenused	Defineerimata baasharidusega kutseõpe	100%	1176	1288	12
Transporditeenused	Keskhariduse baasil kutseõpe	77%	1224	1151	286
Transporditeenused	Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil	78%	1227	1146	52
Transporditeenused	Põhihariduse baasil kutseõpe	75%	1618	1417	6
Tehnikaalad	Defineerimata baasharidusega kutseõpe	68%	1316	1303	28
Tehnikaalad	Keskhariduse baasil kutseõpe	78%	1362	1243	63
Tehnikaalad	Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil	76%	1296	1173	322
Tehnikaalad	Põhihariduse baasil kutseõpe	78%	1484	1382	165

Tabel 6. Õpilaste arvu trend ÕKRides ää-tel 2013/14 – 2020/21 (allikas: Haridussilm, 11.03.2021)

PARENDUSTEgevuste ANALÜÜS

Kool ei toonud eneseanalüüsi aruandes ÕKRde õppekavade ja õppekavaarenduse kohta välja ühtki parendusvajadust ega vastavat tegevust. Hindamiskomisjoni lisaküsimuste vastuses nimetati parendusvajadusena paindlikumaid õppekavasid ning arenguvõimalusena kiiremat reageerimist tööturu vajadustele, sest bürokraatia võtab liiga palju aega. Seda, kuidas parendusvajadust ja arendusvõimalust realiseerima hakatakse, kes on vastutajad ja missugused on eesmärkide tähtsajad, hindamiskomisjonile ei esitatud.

Vestlustest ilmnes, et parendusvajadusi on tegelikult küll ja need toetaksid ÕKRide õppekavade arengut. Hindamiskomisjon leiab, et koolile tuleks kasuks oma tugevuste ja nõrkuste analüüsimine, eesmärkide seadmine ning selge ja süsteemne lähenemine arenduste kavandamiseks ja ellu viimiseks. Vajalik on suure pildi nägemine ja selle realiseerimine läbi strateegilise juhtimise. Hetkel pole kirjeldatud selgesuunaline areng, mis tagaks jätkusuutlikkuse, ning sellises olukorras ongi analüüsipõhine õppekavarühmade arendamine keeruline.

Järeldused

- **Tugevused:**
 - Koolil on pikk ajalugu ja hinnatavate õppekavarühmade maine on väga hea.
 - Kool panustab kutsehariduse tunde ja maine kujundamisse läbi aktiivse koostöö kohaliku omavalitsuse ja üldhariduskoolidega. Selle tulemusel on saavutatud konkurents vastuvõtul transporditeenuste ning mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRidesse.
 - Tasemeõppe kutseksamiga lõpetanute osakaal on hinnataval perioodil tõusva trendiga, saavutades 2020. a 71%. See näitab, et ÕKRis on tehtud sihiväärast tööd.
 - Kool on KIA Motors koolituspartner ning see tagab mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRi õppekavadel õpilastele tasemel õppevahendid, kutseõpetajate aja- ja asjakohased koolitusmaterjalid ning tõstab tervikuna kooli usaldusväärust.
 - Täienduskoolituste pakkumine on kasvutrendis ja lõpetajate protsent on kõrge. See näitab, et täienduskoolitused on kvaliteetsed ja pakkumine on jõudnud sihtgrupini.
- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks:
 - Mehaanika ja metallitöö ÕKRi populaarsus on madal, õpilaste arv langeb ja rakendatakse kahte õppekava. ÕKRi jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleks läbi mõelda õppekavade valik, seda laiendada ning panustada ka õppekavade rakendamiseks vajalikku õpikeskkonda. Hindamiskomisjon soovib koolil jälgida tööturu trende – missugused tooted, teenused ja nendele vastavad kompetentsid on nõutud lähil- ja kaugemas tulevikus ning teha agaramat koostööd masina- ja metallitööstuse ettevõtetega, Eesti Masinatööstuse Liidu jt kutseõppeasutustega, et leida arenguvõimalused, kuidas aidata kaasa masina- ja metallitööstuse kvalifitseeritud tööjõupuuduse leevendamisele.
 - Transporditeenuste õppekavarühmas teeb kool koostööd väljakujunenud partneritega, kuid koolipoolne algatus ja initsiatiiv on seisma jäänud. Hindamiskomisjon soovib laiendada koostööpartnerite võrgustikku, kaasata tööandjaid tulevikuoskuste analüüsimiseks ja

transporditeenuste sektori tööjõuvajaduse kaardistamiseks. Koostööd võiks laiendada nii erinevate tööandjate kui erialaliitudega, nt Autoettevõtete Liiduga.

- Õppijate võimalused, õigused ja kohustused valikainete valimisel tuleks kirjeldada nii õppekorralduse eeskirjas kui üle vaadata õppekavades.

- **Arenguvõimalused:**

- Kuna mehaanika ja metallitöö ÕKRis on olemas tasemel kompetents ja erialased kogemused, siis võiks kool algselt koostöö Kuressaare Ametikooliga, TalTech Väikelaevaehituse kompetentsikeskuse ja Eesti Meretööstuse Liiduga ning väikelaevade tootjatega, et luua laevaehituse õppekava. See annaks ÕKRile uut hingamist ja oleks suur samm koostöö arendamisele teiste koolide ja liitudega.
- Kool võiks alustada läbirääkimisi Transpordiametiga ADR (ohtlike veoste vedamiseks vajalik koolitustunnistus) ameti- või täienduskoolituse õppekava loomiseks, et pakkuda seda täienduskoolitusena või valikmoodulina ning seeläbi suurendada veoautojuhi õppekava läbinud isikute konkurentsivõimet tööturul.

[1] https://www.hm.ee/sites/default/files/uuringud/kh_maine.pdf

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Kool näeb enda tegevuspiirkonnana peamiselt Viljandimaad ja selle lähiümbrust. Hindamiskülastusel toimunud vestluste ja eneseanalüüsi aruande info põhjal kasutab kool ÕKRi erialade tutvustamiseks ning potentsiaalsete õppijate leidmiseks erinevaid võimalusi, nt informatiivne ja loogiline koduleht, reklaampostitused sotsiaalmeedias, osalemine „Oskuste ööl“, erinevatel karjäärpäevadel ja messidel, avatud uste nädalad, ekskursioonid koolis (sh täienduskoolitustel osalejatele), eelkutseõpe põhikooli õpilastele jne. Vestluses osalenud õpilased kiitsid mitmel korral aga just koolis toimunud ekskursioone, mis võimaldasid õpikeskkonnaga esimese tutvuse teha, ning mille käigus kinnistus nende valik kooli kasuks. Samas toodi oma erialale õppima tuleku teguriteks ka juhust, pere traditsioone ning lihtsalt huvi enesetäiendamise vastu. Ebapopulaarsete erialade, nt autoplekksepp osas arvasid õpilased, et ebapopulaarsuse põhjuseks võib olla ebaselge arusaam eriala sisust ning lahendusena nähti taoliste erialade laialdasemat tutvustamist kooli ja ettevõtete koostöös.

Süsteemse kutsehariduse populariseerimise näitena saab välja tuua SA-se Innove korraldatud uuringu „[Kutsehariduse maine üldhariduskoolide õpilaste, õpetajate ning lapsevanemate seas](#)“ tulemusi, mis

näitasid, et Viljandimaa lapsevanemad on Eesti kutsehariduse võimalustest kõige teadlikumad – 63% (Eesti keskmine 50%) ning Viljandimaa õpilastest kaalus pärast põhikooli eestikeelse kutsehariduse omandamist 39% (Eesti keskmine 26%). Kuna kooli koosseisus tegutseb ka autokool, tõstab seegi potentsiaalset kohalike elanike teadlikkust kooli teiste õppevõimaluste kohta.

Õpilaste arv hinnatavates ÕKRides kokku pole hinnatava perioodi vältel vähenenud, kuid mehaanika ja metallitöö ÕKRi õpilaste arv on püsitud langustrendis. Seega kompenseerivad ülejäänud kahe ÕKRi õpilaste suurenenud numbrid õpilaste koondnumbrit. Nii kooli esindajad kui õpilased tõid välja, et erialade, õppetasemete ja õppevormide valik on lai ja erinevate sihtgruppide vajadusi arvestav.

Õppijate vastuvõtt toimub SAISi keskkonnas või koolis kohapeal. ÕKRide erialavaliku toetamine on süsteemne. Vastuvõtuprotsessi osa on vestlus, kus osalevad ka grupijuhendaja, sotsiaalpedagoog ning erialaõpetaja. Vestluse eesmärk on välja selgitada eriala sobivus ja huvi eriala vastu ning vajadusel sisseastuja nõustamine karjääri planeerimise osas. Vestlusel selgitatakse välja ka võimalikud erivajadused. Neil juhtudel korraldatakse tugimeetmete rakendamine juba õppetöö alguses. Varemalt osalesid vestlustel Töötukassa töötajad. Kuna autoerialade riiklik õppekava on paindlik, siis on aasta jooksul õpingute algusest võimalik eriala muuta, vahetades õppekava. Samuti on koolis alates 2019/20. õa-st kutsevaliku õpe (eelkõige sobimatu eriala õppimise vältimiseks ja hilisema väljalangemise ennetamiseks), mille kasutegurit kiidab eriti tugipersonal.

Vastuvõtuprotsessi analüüs on kooli hinnangul süsteemne, sest vastuvõtu komisjon analüüsib alati pärast vastuvõttu tulemusi, et teha tulevikus vajadusel muudatused. Kool on seisukohal, et tugipersonali kaasamine õppijate värbamisel ja valikul on tulemuslik ning kavatakse edaspidi veelgi enam suurendada tugipersonali rolli vastuvõtuprotsessis.

ÕPIKESKKOND, OHUTUS, KESKKONNAHOID

ÕKRide õppetegevus toimub uues õppe- ja praktikabaasis. Materiaal-tehniline baas, sh praktilise töö vahendid on heal tasemel ning vastavad ÕKRide vajadustele. Seda kinnitavad vestlustes nii kooli juhtkond, kutseõpetajad, üldainete õpetajad kui ka õpilased. Juhtkonna sõnul on mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning transporditeenuste ÕKRide tulevik kindlustatud. Küll aga on mehaanika ja metallitöö ÕKRi õppekavade olukord keerukas, sest huvi eriala vastu on väike ning puuduvad võimalused kalliteks arendusteks, mis võiksid populaarsust kasvatada.

Kooli juhtkond tõi välja, et kooli ühine eelarve on samas suurusjärgus püsitud neli aastat. Järgneva aasta prioriteedid pannakse paika nõukogus iga aasta detsembris. Juhtkonna hinnangul võimaldab ühine eelarve paindlikkust. Eelarvest on eraldatud ÕKRidele ressursid, et hankida õppevahendeid, materjali ja tehnikat.

Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKR. 2018. aastal sõlmisid kool ja KIA Motors [koostöölepe](#), mis tagab kutseõpetajatele juurdepääsu kaasaegsele tehnoloogiale. Praktiliseks õppeks on KIA Motors eraldanud neli uut KIA sõiduauto-õppestendi. Lisaks on kutseõpetajatel täismahus vaba ligipääs KIA sõidukite remondi ja hoolduse tehnilisele andmebaasile. Hindamisvestlusel märkis kool, et juurde on tarvis soetada elektri-, gaasi- ja hübriidautode õppestende uute hoolduse- ja remonditehnoloogiate õpetamiseks. Vastav kokkulepe on KIA Motorsiga tehtud ning hetkel oodatakse KIA hübriidautot-õppestendi. Kasutusel on elektroonika kutseõpetaja algatusel ja eestvedamisel

ehitatud õppesend elekriauto Mitsubishi iMIEV baasil ning see annab õpilastele elekriauto ehitusest hea ülevaate. Sisepõlemismootori hoolduse, remondi ja diagnostika õpetamiseks on olemas vajalikud sõidukid, õppesendid, seadmed ja tööriistad. Sõidukite keretööde erialade õpetamiseks on samuti kaasaegse sisustusega õppetöökojad, seadmed ja tööriistad. Sõidukite värvimiseks on õppetöökojas professionaalne värvilabor, värvimise krundiala ja värvikamber.

Transporditeenuste ÕKR. Hiljuti valmis uus libedarada, mida kasutatakse nii uute juhtide koolitamiseks kui veoautojuhtide ja sõitjateveo autojuhi täienduskoolituseks (nt Lux Express, Hansa Liinid, Tallinna Linnatransport). Kooli juhtkond ja õpetajad on libedaraja üle uhked, samas on juhtkond seisukohal, et õppesõiduplats ja libedarada vajavad kindlasti edasi arendamist ning koolitusmahud võiksid tõusta. Autokool hindab õppesõidukite parki (sõidukid ca 7-8 aastat vanad) nende vajadustele vastavaks, sh on koolis kasutada täis- ja poolhaage.

Mehaanika ja metallitöö ÕKR. Kooli toetavad õppevahenditega mitmed ettevõtted (tootmisjäägid praktilisteks harjutusteks). Keevituse eriala õpilased on ettevõtetele jällegi kooste koostanud ja keevitanud. Praeguseks õppetegevuseks on kõik vajalikud vahendid olemas. Samas ei võimalda praegune baas märkimisväärset valdkonna arengut. Nt pole keevituse õppes kaasaegseid vahendeid nagu 3D metalliprinter ja keevitusrobot ning juhtõpetaja sõnul neid hinna tõttu tõenäoliselt ei hangita. Keevitussimulaatorit proovitakse õpilastega teistes koolides. Kuna uudse tehnoloogia hankimine on ebatõenäoline, pole ka konkreetseid plaane erialade arenguks – vaadatakse projektikonkursse ja oodatakse, et tekiks mingi huvitav projekt, kuhu taotlus esitada.

Kooli hinnangul on erinevate erialade praktiliste tööde ruumid riskis kasutuses ja õppevahendid on piisavalt mobiilsed, et vastata õppeprotsessi vajadustele ka õppevormide/õppijate arvu muutumisel. Nt on ka Saarepeedi Põhikooli tööõpetuse tunde lukksepatööde õppeklassis läbi viidud.

Õpilaste sõnul on õppekeskkonna ja -vahendite puudujäägid väikesed. Nt töid õpilased vestlustes välja, et ketaslõikuri kettaid võiks rohkem olla ja õppes oleks kasulik kasutada happeid keevise kvaliteedi hindamiseks. Autoplekksepa eriala õpilane arvas, et kõik olemasolevaid töövahendid, nt kerevenituspink, võiks õppeprotsessis kasutust leida. Samuti toodi välja, et kui praktiliste tööde töökojas on korraka mitu gruppi, ei saa alati kõiki tööriistu kasutada, sest neid jääb puudu.

Koolis on raamatukogu ja kaasaegne kortertüüpi õpilaskodu, mida kiidavad nii vestlustes osalenud õpilased kui kooli töötajad. Arvuteid saab iseseisvaks tööks kasutada raamatukogus ja õpilaskodus, kooli territooriumil on tasuta WiFi. Viimase aasta jooksul on kool võimaldanud raskustes õpilastele distantsõppes osalemiseks arvuteid. Internetiga varustamise osas on vajadusel kokkulepped kohaliku omavalitsusega. Õpilased saavad füüsiliselt aktiivsed olla spordihallis, õpilaskodus (sportmängud ja jõusaal) ning õppehoone siseterviserajal.

Eneseanalüüsi aruandes ja vestlustes toodi välja, et kool korraldab igal aastal tuleohutuse koolituse kooli personalile ja õppijatele, mille viib läbi Päästeameti koolitaja. Samuti omandatakse koolituse raames esmased tööohutuse ja esmaabi teadmised. Mehaanika ja metallitöö ning mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRide õpilased läbivad lisaks Tuleohutus koolitused OÜ tuletööde koolituse. Praktilist tööd sisaldavates moodulites alustatakse tööohutuse instruksioonist ja õpilased on kohustatud seda allkirjaga kinnitama, sh tutvustavad õpetajad enne iga uue töövahendi ja seadme kasutamist nende ohutuse põhimõtteid ja juhendit. Kutseõpetajad kinnitasid vestlustel, et

ohutustehnika päevikuid täidetakse igapäevaselt ja vajadusel korraldatakse mitu instrueerimist. Koolis tegutseb töökeskkonnaspetsialist ning kool töö välja, et igas õppeosakonnas on töökeskkonnavolinik, kes järgib õppevaldkonna töökeskkonna vastavust normidele. Kõigis kolmes ÕKRis pööratakse tähelepanu keskkonnahoiule, jäätmeid sorteeritakse.

Hindamiskülastuse põhjal on koolis täidetud töö- ja keskkonnaohutuse nõuded. Õppetöökodades on ohutuskaardid, nõuetekohane tuleohutuse märgistus ja tulekustutid. Seadmeid hooldatakse vähemalt kord aastas hooldusgraafiku alusel või vastavalt vajadusele sagedamini.

Õpilased tõid vestlustes välja, et **mehaanika ja metallitöö ning mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika** ÕKRdes tagab kool statsionaarses õppevormis õppivatele õpilastele nii praktilise töö riided kui vajalikud isikukaitsevahendid (keevitus nnt mask, kindad). Samuti kinnitasid õpilased, et toimunud on ohutusalsed juhendamised. Esmaabivahendeid polnud vestluses osalenud õpilastel vaja läinud, kuid nad teadsid nende asukohti. Kemikaalide ohutuskaartide osas nenditi, et need on kindlasti kuskil olemas.

Sotsiaalne õpikeskkond on väärtustatud. Nt korraldab kooli õpilasesindus üritusi (jõulupidu, matkad jms). Hinnatavate ÕKRide õpilased omavalitsuse töös siiski ei osale, tuues põhjuseks huvipuuduse ja erialaga tegelemise eelistuse. Kõik kutsekeskharidusõppe õpilased osalevad ka riigikaitsealaagris, milles eesmärk on sotsiaalsete suhete arendamine ja grupitunde süvendamine. Vestlusel osalenud õpilased leidsid, et see on väga hea algatus. Koolis toimuvad õpetajate vedamisel erialased huviringid, sh auto- ja motoring (alaliselt osaleb 15 õpilast). Hinnatavate ÕKRide õpilased on ringis varasemalt osalenud. Auto- ja motoringis ehitatakse võistlemiseks autosid ja igal kuul korraldatakse huviringis võistlus. Koos võetakse osa ka väljaspool kooli toimuvatest võistlustest, nt Mannergute mõõduvõitlus. Keevituse ja metallitöö ringis ehitati 2020. aastal alumiiniumist pontoon-parvlaev.

ÕPPE-, PRAKTILISE TÖÖ JA PRAKTIKAKORRALDUS

Üldist õppekorraldust reguleerib õppekorralduseeskiri koos lisadega. Koolis kasutatakse alates 2020. a.-st õppeinfosüsteemi Tahvel. Õppeaasta on jagatud õppetöögraafikuga kümneks perioodiks, mis on avaldatud kooli veebilehel. Õppetöögraafikuid koostab osakonna juht koos juhtõpetajatega (varem õppekavahoidjatega). Kutseõpetajate sõnul saavad nad õppekorralduse parendamise osas arvamust avaldada aastaringselt.

Õppegraafik on aluseks tunniplaanile ja tundide aluseks on mooduli rakenduskavad. Kutseõpetajate sõnul on õppe sisu ja meetoodika nii statsionaarsetel kui mittestatsionaarsetel õppekavadel sama, kuid erinevus seisneb iseseisva töö mahus.

Tunniplaani on Tahvli, kuid sellega on muresid, mida tõid välja nii üld- ja kutseõpetajad kui õpilased. Esimene mure seondub sellega, et tunniplaani koostatakse viimasel hetkel ja sellest tulenevalt on õpetajatel keeruline õpet planeerida. Üldõpetajate sõnul koostatakse tunniplaani nädalaks ette. Teiseks kitsaskohaks toodi välja tunniplaani ebaefektiivset jaotust praktiliste tööde osas. Kutseõpetajad sooviksid praktilise töö tunde läbi viia korraga ühes tsükli, et tagada konkreetsete tööde terviklikkus ja sujuvus. Praegu jäävad tööd pooleli ja venivad nädalaid. Õpilased tõid murekohana välja, et praktilise töö ja teoreetilise õppe tunde toimuvad päeva jooksul sageli vaheldumisi ning kuna tööriietega pole lubatud koolis ringi liikuda, siis tuleb neid pidevalt vahetada.

Kool võiks kaaluda, kuidas tunniplaanis arvestada tehniliste erialade praktilise õppe spetsiifikaga, ning võimaldada praktiliseks õppeks järjestikused tunnid õppepäeva sees.

Kool on distantsõppe perioodil muutunud õppekorraldusega toime tulnud ning nii õpetajate kui õpilaste digipädevused on arenenud. Teoreetiline õppetöö on aina enam e-keskkondadesse liikunud. Kasutatakse Moodle keskkonda, autoerialadel Prodiagsi, Google rakendusi ning erinevaid veebikeskkondi, nt liiklusõpetuses www.liikluslab.ee ja www.teooria.ee ning üldainetes www.opik.ee.

Õppeprotsess hõlmab kõikidel õppevormidel ja tasemetel ka õppijate iseseisvat tööd. Selleks annavad õpetajad õppijatele ülesanded. Iseseisvate tööde kirjeldused pannakse koos juhendiga aine/teema päevikusse. Lisaks antakse iseseisvaid töid Moodle ja Prodiags keskkonnas. Õpilaste tööle antakse tagasisidet suuliselt või kirjalikult e-posti teel/Moodle keskkonnas. Enamik õpilasi ei toonud vestlustel iseseisvate tööde puhul murekohti välja, ainult üks kutsekeskhariduse õppekava õpilane tõdes, et ülesanded võiks olla paremini lahti kirjutatud. Iseseisvateks töödeks eraldi juhendeid ei kasutata.

Õppekorraldusliku info liikumisega on kõik vestlusel osalenud väga rahul. Info liigub kiiresti, sest kool on väike. Peamiselt kasutatakse kooli e-posti, aga vajadusel ka helistatakse. Kooli koduleht on loogiline ja informatiivne.

Praktikakorraldust reguleerib õppekorralduseeskiri ja selle lisa nr 12 „Viljandi Kutseõppekeskuse praktika korraldamise ja läbiviimise kord“. Hindamiskomisjon täheldas, et õppekorralduse eeskirja lisa 12 ega teised õppekorralduseeskirja lisad ei ole kooli kodulehel välja toodud või pole need selgelt eristatavad. Samuti puudub korral viide sellele, et tegu on õppekorralduseeskirja lisaga ja mis numbrit lisa kannab. Hindamiskomisjon soovib õppekorralduse eeskirja ja selle lisade kuvamist parendada.

Õppeaasta alguseks koostatakse osakonna juhtide sisendi alusel kooli õppetöögraafik (praktikakorralduse kava), milles määratakse kindlaks kogu kooli praktikaperioodid. Kui ÕKRI statsionaarsete õppekavade puhul on praktika korraldatud õppetöö graafiku alusel, siis mittestatsionaarse õppevormiga õppekavadel saavad õpilased praktikat teha õppeaasta jooksul õppetööst vabadel nädalatel. Vestlusel kinnitasid nii kooli esindajad kui õpilased, et see on mugav lahendus. 3. taseme sõidukite pindade hooldaja ja rehvitehnik õppekava praktikakorralduse ainsaks erisuseks on see, et praktikalepingu täiendavaks lisaks on kaaskiri, mis kirjeldab õpilase erialaseid, sotsiaalseid ja tervislikke võimeid ning annab praktikakoha poolsele juhendajale soovitusi praktika edukaks kulgemiseks lähtudes õppija eripärast (lisaks ka vesteldakse). Juhtõpetaja sõnul on sellel õppekaval õppijad sageli haridusliku erivajadusega, kuid väga kohusetundlikud ja leiavad praktikakohad ise.

Praktika korraldamisel on vastutus jagatud osakonna juhi ja koolipoolsete praktikajuhendajate vahel. Osakonna juht tagab kooli- ja praktikakohapoolsete juhendajate teavitamise praktika korraldamiseks, läbiviimiseks ning tulemuslikkuse hindamiseks, määrab õppeaasta alguseks igale õppegrupile koolipoolse praktikajuhendaja ning paneb paika praktika kaitsmise komisjoni. Koolipoolsed praktikajuhendajad leiavad vajadusel praktikakohad ning vastutavad praktika ettevalmistamise (sh dokumendid), toimumise (sh ettevõttepoolse praktikajuhendaja nõustamise) ja hindamise eest. Enamasti leiavad õpilased praktikakohad ikkagi ise. Samuti toob õppekorralduse eeskirja lisa 12 välja, et juhendaja külastab õpiprotsessi jälgimiseks ning praktika õpiväljundite saavutamise tagamiseks praktikakohti vähemalt ühel korral praktika vältel, kaugemal paiknevate praktikakohtadega suhtleb

telefoni või elektroonsel teel. Reaalselt kõiki ettevõtteid ei külastata ega suhelda muus vormis (selgus vestlustest praktikakohtade esindajatega). Covid-19 tingimustes on see süvenenud.

ÕKRI õppekavadel algab praktika neli nädalat enne praktika algust nelja auditoorse tunniga, kus õpilastele selgitatakse praktika eesmärgid. Kaks nädalat enne praktika algust toimub veel neli auditoorset tundi, et selgitada tööohutuse ja korrektse dokumentatsiooni põhimõtteid.

Praktikadokumentatsioon on nõuetele vastav. Nii õpilased kui juhendajad peavad praktikapäevikuid Tahvlis ja 3-poolsed praktikalepingud sõlmistakse digitaalselt (otsus tehti neli aastat tagasi kohtumisel ettevõtete esindajatega). Tahvli kasutamiseks on lepingu lisas õpilastele ja ettevõttele juhendajale juhendid. Õpilased kinnitasid üksmeelselt, et praktikadokumentatsioon pole nende jaoks probleem ning Tahvli kasutamine on lihtne. Samuti kinnitasid vestlused praktikakohtade esindajatega, et Tahvli kasutamine dokumentatsiooni korraldamiseks probleeme ei valmista.

Praktikakohad peavad olema enne praktikalepingu sõlmimist tunnustatud. Sellega tegeleb komisjon, mis hindab õpiväljundite omandamise võimalusi ja töökeskkonna nõuetele vastavust. Viimase aasta jooksul on juhtõpetajad uute praktikabaaside kohta teinud taustauuringu, nt inforegistrist. Kui praktikabaas on juba tunnustatud teise kooli poolt, siis eraldi analüüsi ei tehta. Andmed selle kohta on Tahvlis ühises registris. Kooli hinnangul on praktikakohti piisavalt, sest praktikat tehakse üle Eesti.

Praktikakoha poolseid praktikajuhendajaid on koolitatud osaliselt. Viimane koolitus toimus 2020. a sügisel. Üldiselt korraldatakse koolitusi ja kohtumisi paari aasta tagant. Hindamiskomisjoniga suhelnud ettevõtete esindajad ei näinud eraldi koolitusteks vajadust, tuues välja, et kooli juhendid ja lepingud on põhjalikud ja piisavad. Iga praktikalepinguga käib kaasas juhend selle kohta, kuidas ja mida peab hindama, kus praktikapäevik asub ja mida seal jälgida.

Praktikakorraldus toimib ja seda kinnitasid kõikide ÕKRide kõik osapooled. Vestluses osalenud praktikakohtade esindajad tõid välja, et praktikantide tase ja suhtumine on erinevad, kuid teoreetilised teadmised head.

Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRI praktikakohad ei pea niivõrd oluliseks mitte suurt professionaalsust ja iseseisva töö oskust, vaid suhtumist ja motivatsiooni.

Transporditeenuste ÕKRI praktikaettevõtetest soovitati koolil veokijuhtide õppes enam tähelepanu pöörata võõrkeele- ja suhtlemisoskuste arendamisele ja nentisid, et praktikantidele tuleks kasuks C-kategooria juhiloa omamine, sest praegu nad seetõttu rooli ei saa, kuid ettevõtted teadvustavad, et kategooria omandamine alles käib õppeprotsessis käigus. Ettevõtetel on võimalik pakkuda tööülesandeid selliselt, et praktikant saaks võimalikult hea ettekujutuse valitud ametist. Enamik praktikakohtadest on kooli vilistlasi tööle võtnud ja teevad seda ka edaspidi.

Kool täpsustas, et C-kategooria juhtimisõiguse väljastamiseks kehtib vanusepiirang 21 aastat, mistõttu nooremad õpilased saavad C-kategooria juhiloa sageli alles pärast kooli lõpetamist. Ettevõtetel on võimalik pakkuda C-kategooria õppesõidu praktikat B-kat juhtimisõigusega õpilastele.

Mehaanika ja metallitöö ÕKRI praktikakoha VMT Tehased AS esindaja hinnangul on kooli praktikakorraldus ning praktikantide teadmised ja oskused ajas paranenud, millest võib järeldada, et

et kool arvestab praktika osapoolte tagasisidega ja tegeleb pideva parendusega. Ettevõtte hindab koostööd kooliga konstruktiivseks ja heaks ning tööjõu pealekasv on tagatud.

Praktikale antakse tagasisidet õppeinfosüsteemis Tahvel. Praktikaettevõtte tagasiside on praktikapäeviku lõpus ja õpilaste tagasiside praktikaaruandes. Hindamiskomisjonile esitatud praktikadokumentidest selgus, et nii see on. Tagasisidega arvestatakse nii palju kui võimalik. Mehaanika ja metallitöö ÕKRI juhtõpetaja tõi nt välja, et kui praktikal on millestki puudu jäänud, siis saab rakenduskava täiendada või teema õpetamise aega muuta.

Hindamisvestlusel märgiti, et kuigi kool võimaldab välispraktikaid Erasmus+ raames, on hinnatavate ÕKRide õppijate huvi õpirände vastu pigem kasin. Vestlusel osalenud õpilastest oli õpirändes osalenud üks mootorsõiduki tehniku kutsekeskharidusõppe õppekava õpilane. Mittestatsionaarses õppevormis õppivad õpilased huvituvad välispraktikast harva, kuna on seotud töö ja perekonnaga.

Õpirännete korraldamisega tegeleb välissuhete projektijuht. Välispraktika korraldust reguleerib õppekorralduseeskirja lisa 12. Välispraktika korraldamisel toetab praktikajuhendajat ja õpilast välissuhete koordinaator. Kooli eneseanalüüsis on märgitud, et õpirände partnerid on Soome ametikoolid, samuti Prantsusmaa, Hispaania, Saksamaa, Rootsi, Läti ja Leedu koolid.

Ettevõttes sooritatud praktika lõpeb koolis avaliku kaitsmisega ja sellest teavitatakse ka ettevõttepoolseid praktikajuhendajaid.

Alates 2016/17. õa-st õppima asunud õpilased peavad kooli lõpetama kutseksamiga. Selle ebaõnnestumisel on võimalik kool lõpetada koolieksamiga. Kutseksam on HEV õpilastele vabatahtlik. Õpilased on kutseksamist teadlikud ja valmistuvad selleks ette õpingute jooksul koos kutseõpetajaga.

Mehaanika ja metallitöö ÕKRis on kutseksameid sooritatud alates 2017/18. õa-st ning kõik lõpetajad on eksami sooritanud.

Transporditeenuste ÕKRis on samuti lõpetajad kutseksami sooritanud.

Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRis on kutseksami edukalt sooritanute osakaal hindamisvestluse põhjal väiksem.

Kooli eneseanalüüsist ei nähtu kutseksamite täpsem statistika. Aruande tabel 3 kohaselt on õppevaldkonna kutseksamiga lõpetajate osakaal 54%, kuid märkimist väärrib 2020. a tulemus, mis on 71%. Kooli hinnangul on õpilased ja õpetajad kohanenud kutseksami kohustuslikkusega ning eeldatavalt tulemused ajas paranevad.

ÕPPESISU, -METOODIKA JA HINDAMINE

Teoreetilises õppetöös kasutatakse aina enam e-õpet ja e-keskkondi, eriti viimasel aastal. Õpilaste jaoks tähendab see iseseisvuse kasvu ning suurenenud vastutust oma õpingute planeerimisel ja korraldamisel. Õppemeetodid on õpetajate hinnangul erinevatel õppevormidel ja tasemetel sarnased. Mittestatsionaarse õppe õpilased peavad siiski iseseisvat tööd rohkem tegema ning HEV õpilaste puhul korratakse tööülesandeid nende kinnistamiseks rohkem ja ei rakendata teooriaõppes näiteks

ulatuslikku konspekterimist, mis võib tähelepanu hajutada. Õpimappi kasutatakse nii HEV kui tavaliste õpilaste puhul.

ÕKRde õpetajad teevad tihedat koostööd – igal nädalal toimuvad koosolekud ning tundide sisu ja mahud räägitakse alati läbi. Tihedat suhtlust soosivad kooli väiksus, head suhted ja lähedased erialad. Rakenduskavade koostamine on juhtõpetaja ülesanne ja moodulite eest vastutavad erialaõpetajad. Juht- ja erialaõpetajad lepivad kokku teemad, mahud ja nende järgnevuse. Rakenduskavade iga-aastasessse ülevaatatusesse kaasatakse nii üldainete õpetajaid, juhtõpetajaid kui osakonnajuhatajaid. Üldainete õpetajad uurivad lisaks ka ise erialamoodulite rakenduskavasid, et nende põhjal oma tunde kujundada. Kirjeldatud tihe koostöö tagab selle, et õpiväljundite saavutamine on kokkuvõttes kindlam.

Kutsekeskhariduse õppekavades on lõimimine pidev protsess ja toetab õpiväljundite saavutamist. Nt arendavad digipädevusi arvutiõpetuse tunnid ja saadud teadmisi rakendatakse autoremondi tundides. Erialast võõrkeelt on tarvis ingliskeelsete juhenditega töötamiseks ning eesti keele tunnid on vajalikud selleks, et vormistada korrektselt iseseisvaid töid ja kirjutada korrektseid aruandeid. Matemaatikas arvutavad automaalrid aga seda, kui palju värvi kulub konkreetse pinna värvimiseks. Keemia õpetaja õpetab aineid, mida autode juures kasutatakse. Näiteks näeb lõimitud geograafia kutsekeskhariduse veoautojuhtide õppes välja nii, et esmalt toimub kaarditund, seejärel GPS tundmaõppimine, sh õpetatakse kaardi lugemist nii tunnis kui e-õppes. Seejärel lahendatakse gruppides logistika ülesandeid. Grupitööde korraldamisel kaardistab õpetaja esmalt õpilaste teadmised ja formuleerib sellest lähtudes grupid nii, et tugevamad hakkavad nõrgemaid juhendama. Siiski toovad kutseõpetajad välja, et lõimitud tundide arvelt ei tohiks erialase teooria mahtu vähendada. Koolis katavad lõimitud tundide mahu osaliselt üldõpetajad ja osaliselt erialaõpetajad. Kutseõpetajad on soovi avaldanud, et lõimitud osa oleks nende vastutusel.

Võtmepädevuste arendamine on õppetöösse integreeritud. Näiteks kasutatakse erialase eesti keele ja erialase inglise keele tundides suhtlemise arendamiseks rollimänge, viimasel aastal harjutatakse ka töökäskude täitmist (kuidas käitutakse erinevates situatsioonides). Hea näide võtmepädevuste arendamisest ja erialade vahelisest koostööst oli 2020. a toimunud mehaanika ja metallitöö ÕKRi projekt pontoon-parvlaeva (alumiiniumist) ehitamiseks Viljandi järvele. Projekti kaasati nii üld- kui erialaõpetajad, teiste erialade õpilased (nt puidu- kui keskkonna valdkonnast) ja ettevõtted. Projekti lõpule viimine eeldas head projektijuhtimist, laialdaste erialaste ja üldmoodulite teadmiste koondamist. Lisaks ühendas projekt selles kaasa löönud inimesi.

Hindamisvestluste ja rakenduskavade põhjal võib öelda, et kõigis hinnatavates ÕKRides on kasutusel ajakohased ja kvaliteetsed õppematerjalid. Kasutatakse uusi õpikud, sh erialaga seotud õigusakte. Mehaanika ja metallitöö ÕKRis on vähe eestikeelset õppematerjali, kuid õpetaja on väga head õppematerjalid ise koostanud.

Üldiselt pooldavad õpetajad lõpptulemuse hindamist, sest pole niivõrd oluline, kuidas tulemuseni jõutakse. Eristavat hindamist peetakse selgemaks, kuid väiksemaid mooduleid hinnatakse siiski mitteeristavalt. Kujundav hindamine toimub kogu õppeprotsessi vältel. Hindamise vahendiks kasutavad õpetajad õpimappi. Õpilaste jaoks on oluline suuline tagasiside ning nad eelistavad tagasisidet ka õpetajatele just suuliselt anda.

Hindamiskülastusel märkisid kutseõpetajad, et mooduli lõppemisel kasutatakse praktiliste oskuste hindamiseks kompleksülesannet, mis võtab kokku mooduli kõik õpiväljundid.

Praktika, sh välispraktika lõpeb alati avaliku praktika kaitsmisega. Samuti näeb õpilane kommentaare praktikapäeviku sissekannete juures ja praktikakoha juhendaja hinnangut. Praktika vältel toetavad õpilasi grupijuhendajad ja koolipoolne praktikajuhendaja. Omavahel suheldakse telefoni või e-posti teel. Vestluses osalenud õpilased olid üksmeelsed, et on olnud praktikateks piisavalt ette valmistatud (st teoreetilised teadmised) ning neil on olnud võimalik kõik praktikaülesanded praktilial täita.

Kutsevõistlustel osalejatele võimaldatakse individuaalne õppetööväline ettevalmistus. Vabariiklikel võistlustel osalemise puhul kaetakse kõik osalemisega seotud kulud. Aktiivseid õpilasi tunnustatakse vastavalt õppekorralduseeskirjale kas nt kiitusega, õppetipendiumiga, tänulõunaga, preemia- või õppereisiga, rahaliselt preemiaga, avalikult ülekoolilistes infotundides aga ka kooli kodulehel ja sotsiaalmeedias.

ÕPPIJATE TOETAMINE JA TUGITEENUSED

Tugiteenuseid osutavad koolipsühholoog, sotsiaalpedagoog ja grupijuhendaja. Koolipsühholoog ja sotsiaalpedagoog puutuvad uute õpilastega kokku esmakordselt vastuvõtukomisjonis ning on ühtlasi ka need, kes õpilasi karjäärialselt nõustavad.

Statsionaarses õppevormis õppivatele õpilastele korraldatakse õpingute alguses infokoosolekud, kus tugispetsialistid end tutvustavad, lisaks käiakse teenustest rääkimas grupijuhendaja tundides. Suulist infot täiendavad kooli koduleht ja infotahvlid, kus on näidatud nii teenused kui nende asukoht. Sotsiaaltöötaja ja koolipsühholoog tõid välja, et nad annavad ka tunde, mille käigus samuti teenustest räägitakse. Õpilaskodu juhatajal on samuti infotund ning vestluste käigus selgus, et ka õpilaskodu töötajad kuuluvad ja nõustavad õpilasi aeg-ajalt. **Mittestatsionaarse õppevormi** õpilastele teenuseid nii põhjalikult ja pidevalt ei tutvustata – nad saavad info oma grupijuhendajalt.

Õpilastele annavad nõu tugispetsialistide poole pöördumiseks nii õpetajad, grupijuhendajad kui õpilaskodu töötajad. Vestluste käigus selgus, et kuna kool on väike, siis märkavad kooli töötajad hästi, kui mõnel õpilasel on abi vaja. Kutsekeskhariduse õppekavadel õppivate õpilaste toetamisel kaasatakse vajadusel ka lapsevanemaid. Lapsevanematele korraldatakse koosolekuid, millest võetakse sihikindla töö tulemusel aina enam osa. Samuti korraldatakse kutsekeskhariduse õppekavadel õppivatele õpilastele riigikaitselaagreid, mille eesmärk on sotsiaalsete sidemete ja grupidünaamika tugevdamine.

Esimesel õppeperioodil küsitakse kutsekeskharidusõppe õpilastelt karjäärivalikute kohta tagasisidet. Koolis rakendatakse alates 2019/20. õa-st kutsevaliku õppekava, mida pakutakse just neile, kes pole oma erialavalikus kindlad, soovivad end paremini mõista ja leida kindlat erialast kutsumust. Vajadusel saab esimesel õppeperioodil õppegruppi muuta.

Õpilaste erivajadused selgitab välja sotsiaalpedagoog, kes näeb viimasel kolmel aastal kasutatud tugiteenuseid EHISes. Kui tugiteenuseid on kasutatud, võetakse ühendust lapsevanema või kooliga, ning seejärel alustatakse õpilasega individuaalset tööd. Hinnatavates ÕKRides õpivad haridusliku erivajadusega õpilased ühel õppekaval ja selgus, et toetamisel teevad omavahel tihedat koostööd

juhtõpetaja ja tugispetsialistid. Ühe korra kuus saab kokku HEV tugirühm (sotsiaalpedagoog, õpilaskodu juhataja, koolipsühholoog, grupijuhendajad, vajadusel ka tervishoiuõde, aineõpetajad, huvijuht jt). Selle eesmärk on lahendada keerukamaid probleeme, mille puhul nt kooli enda võimekusest ei piisa. Spetsialistide hinnangul on HEV-teemad kooli prioriteet. Vastavaid koolitusi tehakse ise ning lisaks suunatakse õpetajaid ka veebikoolitustele. Toodi välja, et järgmine koolitus võiks olla nt autismi teemal. Edaspidi kavandatakse Kaare kooliga koostöös õpetajate töövarjupäevi, mille eesmärk on tutvustada lähemalt, kuidas HEV õpilasi õpetatakse.

Tugispetsialistid leiavad, et praegune tugisüsteem töötab ja individuaalne lähenemine õpilastele on efektiivne. Küll aga tuuakse välja, et ühte sotsiaalpedagoogi oleks veelgi lisaks vaja. Tema rollina nähakse infovahendamist õpilase ja õpetaja vahel (nt missugused õppemeetodid on toimivad ja millised mitte, missuguseid lähenemisi erinevate õpilaste puhul kasutada jne). Tugispetsialistid tõid viimase aasta positiivse küljena välja selle, et virtuaalne nõustamine on kujunenud edukaks, sest õpilased kasutavad võimalust meelsasti ja on video teel või *messenger*'is suheldes üldiselt avatumad. Covid-19 perioodil on olnud avatud nii õpilaskodu kui on kool hädas õpilastele arvutid võimaldanud.

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist reguleerib koolis 2018. a kinnitatud "Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise tingimused ja kord Viljandi Kutseõppekeskuses". Vestlustest õpilastega selgus, et kutseõppe õpilased on varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisest (VÕTA) teadlikud ja seda on ka kasutanud, nt kandis üks õpilane üle teises kutsekoolis varasemalt läbitud õppeained. Samas ei soovinud teine õpilane seda teha, kuna soovis õpitut üle korrata. Õpilasi on protsessis nõustatud. Kool ei esitanud hindamiskomisjonile ülevaadet VÕTA rakendamisest, kuid pigem selgus hindamise käigus see, et VÕTA võimalust kasutatakse vähe.

RAHULOLU TRENDID JA ÕPINGUTE KATKESTAMINE

ÕKRides õppivate õpilaste rahulolu kohta kool andmed ei esitanud. Eneseanalüüsi aruandes viidati sellele, et viimastel aastatel on rahuloluküsitlust korraldanud SA Innove ning kool ei soovinud lisaküsitlusi korraldada. Seega puudub hindamiskomisjonil info rahulolu kohta ning hindamiskomisjon pole ka kindel, kui efektiivselt ja järjepidevalt kool rahulolu infot saab ning sellest lähtuvalt tegutseb. Rahulolu ülevaade pärineb seega vaid õpilastega peetud vestlustest. Kool kaalub oma küsitluse taastamist ja hindamiskomisjon toetab seda kindlasti.

Rahulolu õpikeskkonnaga. Vestluste käigus tõid kõik õpilased kooli suurimate tugevustena välja kaasaegse õpikeskkonna, piisavad õppevahendid, ilusa ja võimalusterohke ühiselamu.

Rahulolu õppekorraldusega. Vestlustes kirjeldati õppekorraldust üldiselt toimivana, kuid probleemina toodi välja vaid nädalaks koostatav tunniplaan, teoreetiliste ja praktiliste tundide ebamugav vaheldumine päeva jooksul ning praktiliste tööde ebatsüklilisus (nädalased pausid ühe konkreetse praktilise töö teostamiseks).

Praktika läbiviimine ja juhendamine. Tagasisidet kogutakse iga õpilase käest eraldi praktikaaruandes ehk lähenemine on juhtumipõhine. Hindamiskomisjonile ei selgunud, kas erinevatest tagasisidetest tehakse ka üldised kokkuvõtted.

Tugiteenuste kättesaadavus ja tõhusus. Hindamiskomisjon saab ka siin vaid õpilaste ütlustele tugineda. Vestlustes selgus, et õpilased on teenustest teadlikud ja teenused on nende hinnangul kättesaadavad. Tõhususe osas hinnangud puuduvad, kuid arvestades seda, et väljalangevus on kolme ÕKRI kokkuvõttes pigem langenud, siis omavad kooli tugiteenused pigem kasulikku mõju.

Õpingute katkestamise trendid. Kolme ÕKRI kokkuvõttes on õpingute katkestamise näitajad suurimad mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRis. Kõige väiksem katkestajate osakaal on transporditeenuste ÕKRis. Kooli arengukavas seatud eesmärged ÕKRI katkestajate osakaal ei täida.

Mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRis katkestab õpingud 50-65% õpilastest, kuid positiivne on see, et see trend on aastatega pigem vähenenud, jäädes 2018/19. õa-l isegi alla 50%. Kutsekeskhariduse õppekavadel jõuab lõpetamiseni ligikaudu kaks korda enam õpilasi kui kutseõppe õppekaval (keskeltläbi 1/3 õpilastest).

Mehaanika ja metallitöö ÕKRis on katkestamine püsinud 30-40% vahemikus, erandiks oli 2018/19. õa, mil see ulatus 52%ni, kuid langes 2019/20. õa-l. ÕKRis on edukamad lõpetajad kutseõppe õppekavadel õppivad õpilased ning hoolimata 2018/19. õa madalseisust püsib lõpetajate osakaal 70-80% juures. Kutsekeskhariduse õppekavadel on lõpetamiseni jõudnud keskmiselt pooled õpilastest. Katkestamise trend on langev.

Transporditeenuste ÕKRI katkestamine on kooli seatud eesmärkidele kõige lähemal. Kutseõppe- ja kutsekeskharidusõppe õppekavadel õppivate õpilaste katkestamine jääb 30% juurde. Ühest järeldust ühe või teise õppevormi katkestamise näitajate paremus suhtes ei saa teha, kuna näitaja kõigub ühe ja teise kasuks. Positiivsena saab välja tuua aga taas selle, et õpingute lõpetamise trend on pigem stabiilselt tõusev – kui 2016/17. õa-l lõpetas 57% õpilastest, siis järgnevat kolme õa-l stabiilselt 69%.

Väljalangemise peamiseks põhjuseks on õppevõlgnevused, mis tekivad sellest, et õppetööst ei võeta osa. Erinevad vestlustes osalenud osapooled tõid põhjustena välja madala motivatsiooni, täiskasvanud õpilaste puhul raskused õpingute ja töö planeerimisel (eeldatakse, et koolis käimine on lihtsam ja sellele kulub aega vähem) ning põhikoolist tulnud õpilastel ebaühtlase hariduse tausta, mis langetab samuti nende motivatsiooni. ÕKRis rakendatakse õpingute katkestamise vähendamiseks erinevaid meetmeid. Nt on igal õppegrupil juhendaja, kelle poole julgustatakse esmalt oma muredega pöörduma, saadaval on sotsiaalpedagoogi ja koolipsühholoogi teenused. Koolis toimub aktiivne huvitegevus erinevates erialavaldkondades, kuhu on oodatud osalema ka mittestatsionaarses õppevormis õppijad, hindamisvestluse märkisid õpilased autoringi, võidusõidu üritusi, koolisisesid eriala ja üldteadmiste võistlusi, mis muudavad õppetöö vaheldusrikkamaks, ja võimaldavad tutvuda teiste erialadega ja õpilastega. Statsionaarse õppevormi õpilasi (sõiduautotehnikud) motiveerib õppimisele ja aktiivsusele Amserv Grupi AS poolt välja antav parima autoerialade õppuri stipendium.

ÕKRde õpilased (keevitajad ja mootorsõidukitehnikud) on osalenud “Noor meister” võistlusel. Keevituse eriala õppijad heade tulemustega ka Ida-Virumaa KHK korraldataval võistlusel “Viru Welder”. Mootorsõidukitehnikud (sõiduauto) aga Pärnu KHK ja Vana-Vigala TTK korraldatud võistlustel ning Inter Cars korraldatud võistlusel “Noormehaanik”.

PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Kool on eneseanalüüsi aruandes ÕKRde kohta välja toodud kolm parendusvaldkonda: 1) vajadus suurendada tugipersonali osatähtsust vastuvõtu protsessis; 2) õpilaste rahuloluküsitluse tagasitoomine koolipoolsesse korraldamisse ja 3) kõikide õpetajate kutsequalifikatsioon ning selle tõstmine vähemalt EKR 6. tasemele. Hindamiskomisjoni lisaküsimuste vastustes nimetati ka õppija omavastutuse suurenemist. Vastutajaid, parendustegevusi ja tegevuste tähtaegu ei esitatud.

Vestlustest ilmses, et parendusvajadusi nähakse siiski rohkem ja need toetaksid ÕKRide arengut ka laiemalt kui vaid eelpool nimetatud. Hindamiskomisjon leiab, et eneseanalüüsis esitatud parendusvaldkonnad ja -tegevused on sõnastatud tagasihoidlikult ning selgelt pole välja toodud ÕKRde jätkusuutlikkuse tagamise meetmed. Hindamiskomisjon soovib koolil pideva parenduse protsessi tõhustada, eneseanalüüsis julgelt enesekriitilist vaadet kasutada ja olla eesmärkide ja tegevuste kirjeldamisel konkreetsem.

Järeldused

- **Tugevused:**
 - ÕKRide õppetegevus toimub uues õppe- ja praktikabaasis, materiaal-tehniline baas, sh praktilise töö vahendid on heal tasemel ning vastavad ÕKRide vajadustele.
 - Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning transporditeenuste ÕKRide tulevik on kindlustatud, sest nende õppesuundade areng on kooli prioriteet ning neis rakendatavad õppekavad populaarsed.
 - Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika suunal on koolil koostöölepe KIA Motorsiga ning tänu sellele on õppeks tagatud väga kaasaegsed õppevahendid ja -materjalid.
 - Praktikakorraldus on süsteemne ja tõhus ning piisavalt paindlik, et sobida erinevatele õppevormidele, sh on praktikaettevõtted õpilaste teoreetilise ettevalmistusega rahul.
 - Kooli tugistruktuur ja õpilaste tugiteenused on efektiivsed ja professionaalsed ning neid hindavad kõrgelt kõik osapooled.
 - Õppematerjalid on ajakohased ja kvaliteetsed.
 - Kutse- ja üldainete õpetajate koostöökultuur on kõrge, moodulite lõimimisel tehakse tõhusat koostööd ning lõimingute olulisust mõistetakse.
 - Infoliikumine on kiire tänu kooli ja ÕKRide väiksusele ning headele omavahelistele suhetele.
 - Toimub aktiivne huvitegevus erinevates õppevaldkondades ja korraldatakse üritusi, mis toetavad sotsiaalseid suhteid, sh saavad osaleda ka mittestatsionaarse õppevormi õppijad.
- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks:
 - Kutseõpetajad hindavad tunniplaani jaotust praktiliste tööde osas ebaefektiivseks. Hindamiskomisjon soovib koostada tunniplaaniid koostöös kutseõpetajatega viisil, mis toetaks praktilise õppe terviklikku ja sujuvat korraldust parimal moel.
- **Arenguvõimalused:**
 - Kool kaalub rahulolu küsitluste taastamist, hindamiskomisjon toetab seda ning soovib tagada küsitluste järjepidevus.

- Tunniplaanide koostamine ei toeta sujuvat õppekorraldust ja õppe planeerimist, sest need koostatakse viimasel hetkel vaid nädalaks ette. Hindamiskomisjon soovib võimalusel tunniplaan pikemalt ette koostada, et õpetajad saaksid õppetööd efektiivsemalt planeerida.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavade, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika, mehaanika ja metallitöö ning transporditeenuste ÕKRides töötab kooli esitatud andmete põhjal 16 erialaõpetajat. Kutseõpetajate keskmine vanus on 46,6 aastat. Enamikul õpetajatest on kõrgharidus ning 16-st õpetajast 13-l on erasektori kogemus, mis näitab, et õpetajatel on tasemel praktilised teadmised ja tõenäoliselt ka head teadmised oma valdkonna arengutest. Kui uuel õpetajal puudub vajalik kvalifikatsioon, siis tuleb tal Tartu Ülikoolis läbida 320 tunni mahus kutsepedagoogika kursus. ÕKRides on eesmärgiks seatud, et kõikidel õpetajatel oleks kutsekvalifikatsioon.

Vestlustest kolme ÕKRi juhtõpetajate ja kutseõpetajatega selgus, et kutseõpetajate koosseis vastab üldiselt kooli vajadustele, kuigi mehaanika ja metallitöö ÕKRis oleks lähiaastatel siiski vähemalt ühte uut õpetajat juurde vaja. Uute õpetajate pealekasv on kõigis ÕKRides visa, samas on viimastel aastatel tööle asunud ka kooli vilistlased. Täiskoormusega töötab 14 õpetajat, üks õpetaja töötab 0,5 ja üks õpetaja 0,8 koormusega. Õpetaja normkoormuseks on 880 akadeemilist tundi aastas. Koormuste planeerimisega tegeleb osakonna juht lähtuvalt õpetajate pädevusest mooduleid ja teemasid õpetada. Personali vajadust hinnatakse selle alusel, missuguseid õppekavasid parasjagu rakendatakse.

Õppetöös osalevad aeg-ajalt ka oma valdkonna eksperdid töömaailmast, nt KIA Auto Asist ja Nissan Nordic Europe OYst (mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRis), VMT Tehased ASist (mehaanika ja metallitöö ÕKRis) ning Transring Tartu OÜst (transporditeenuste ÕKRis). Vestluste käigus mõistis hindamiskomisjon samas, et ettevõtete ekspertide kaasamine on pigem juhuslik, kuigi ekspertide kasutamine kokkulepitud teemade õpetamisel õppekavades võiks olla süsteemne ja planeeritud.

Uued õpetajad saavad endale kooli ja õppeprotsessi sisseelamiseks toetava mentori, kelleks on mõni juba kogenud õpetaja. Õpetajate koolitamise aluseks on nii õppekavade arendamisest tekkivad vajadused õpetamise pädevustele, kvalifikatsiooninõuded kui ka arenguestluse käigus selgunud õpetajate soovid. Nende põhjal koostab osakonna juhataja uue õppeaasta alguseks koolituskava, kus on kirjas nii koolitused kui ka õpiränded ja stažeerimised. Personali enesetäiendamise registrit

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

peetakse jooksvalt infosüsteemis. Nii üld- kui kutseõpetajad hindasid koolitustel käimise võimalusi väga heaks, tuues välja, et nad on saanud osaleda kõikidel koolitustel, milleks on soovi avaldanud.

Autoerialadel on suureks abiks partnerlus KIA Baltic ASiga, sest ettevõtte koolitab õpetajaid, kel on võimalused tutvuda uue tehnoloogiaga ning lisaks on tekkinud juurde stažeerimisvõimalusi. Kõik see jõuab ka õppekavade rakenduskavadesse. Lisaks värskendavad õpetajad teadmisi omal initsiatiivil erialakirjandust lugedes.

Õpiränneteks on ÕKRides kasutatud erinevaid projekte nagu Nordplus, Erasmus+ ja ESFi praktikasüsteemi arendamise projekt ja Leonardo. Õpirände võimalusi on kasutatud kõigis kolmes ÕKRis. Stažeerimise näiteid toodi, kuid pigem on stažeerimist vähe ja kaootiliselt. Kaasa pole aidanud ka COVID-19 pandeemiast tingitud piirangud 2020. a-l. Küll aga selgus vestlustest, et õpetajad sooviksid stažeerimas käia. Õpirännetelt ja koolitustelt tagasi tulles on õpetajad presenteerinud lähetuse aruannet, jagades kolleegidega saadud kogemusi.

Õpetajatele metoodilise toe pakkujana on kool välja toonud teised kolleegid, erialavõrgustikud, täienduskoolitused ja ettevõtjad. Digipädevuste arendamisele aitab kaasa haridustehnoloog ning vestlustes osalenud õpetajate sõnul on tehniline abi olnud alati kiire ja efektiivne. Korraldatakse ka koolitusi. Vestlustel osalenud õpetajad hindasid nii metoodilist, digitehnoloogilist ja eriti tugistruktuuri toetust kõrgelt.

Teiste kooli ÕKRidega tehakse koostööd, nt viiakse koos läbi erialaseid ringe õpilastele, jagatakse omavahel praktilise töö ruume ja vahendeid, konsulteeritakse erialaküsimustes. Õppetöö lõimimine töötab edukalt ja selle peamine põhjus on õpetajate huvi ja soov ühist asja ajada. Toimuvad ka regulaarsed koosolekud lõimingu planeerimiseks. Tihe koostöö käib Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooniga (nt sisuline õppekavaarendus, osalemine õppetöös) ja mõnevõrra vähem Eesti Masinatööstuse Liiduga. Kokkupuutepunkte Autoettevõtete Liiduga on olnud seni vähe. Küsitakse küll nõuandeid ja arvamust, kuid sellega on piirdutud. Samas võiks koostöö tihedam olla.

Õpetajate ja töötajate rahulolu uuritakse, aga mitte kindla regulaarsusega. Tunnustamise süsteemi õpetajad kirjeldada ei osanud, kuid töid siiski välja, et koolis valitakse parimat kutseõpetajat, sh on hinnatavate ÕKRide kutseõpetajad ka tiitleid saanud. Enesehindamise aruandes on välja toodud, et kvalifikatsioonitaseme tõstmist motiveeritakse lisatasuga. Tublisid tulemusi tõstetakse esile ka koosolekutel. Vestlused kinnitasid, et õpetajad on praeguse tunnustamisega ikkagi rahul.

PARENDUSTEgevuste ANALÜÜS

Kool on eneseanalüüsi aruandes õpetajate kohta välja toodud selle, et kõikidel õpetajatel võiks olla kutsekvalifikatsioon ning selle peaks tõstma vähemalt EKR 6. tasemele. Lisaks nähakse parenduskohana õpetajate IT oskusi ja teadmisi. Välja on toodud vajadus kaasata rohkem välislektoreid ettevõtetest ja materjalitootjate esindajaid. Vastutajaid, konkreetseid parendustegevusi, strateegiat ja tegevuste tähtaegu hindamiskomisjonile ei esitatud.

Hindamiskomisjon leiab, et eneseanalüüsis esitatud parendusvaldkonnad ja -tegevused on sõnastatud lakooniliselt ning selgelt pole välja toodud ÕKRde jätkusuutlikkuse tagamise meetmed. Nagu eelneva kahe kriteeriumi puhulgi soovitab hindamiskomisjon koolil pideva parenduse protsessi tõhustada, eneseanalüüsis julgemalt kasutada enesekriitilist vaadet ja olla konkreetsem eesmärkide ja tegevuste kirjeldamisel.

Järeldused

- **Tugevused:**
 - Koolis töötab kokkuhoidev kollektiiv, mis tagab ÕKRide vahelise sünergia ja ladusa koostöö.
 - Hinnatavates ÕKRides õpetavad professionaalsed õpetajad, mida kinnitavad kõik hindamisvestlustes osalenud osapooled. See on aidanud parandada õppe tulemuslikkust ÕKRides tervikuna.
 - Koolis toimuvad regulaarsed arenguestlused, mille käigus selgitatakse välja koolitusvajadused. Kool on võimaldanud õpetajatele kõik koolitused, mida nad on vajanud.
 - Kool toetab õpetajate professionaalset arengut, sidudes kvalifikatsiooni tõstmise lisatasuga.
- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks
 - Kool tunnustab parimaid töötajaid, kuid vestlustes ei osanud õpetajad selgitada kehtivat korda ega välja tuua tunnustamise kriteeriume. Hindamiskomisjon soovib töötajate tunnustamise protsessi analüüsida ja vajadusel parandada, et tagada kõigi töötajate teadlikkus ja tunnustamise kriteeriumide mõistmine.
 - Kuna ettevõtete ekspertide kaasamine õppetöösse on pigem juhuslik, soovib hindamiskomisjon erasektori õppetöösse kaasamist süstematiseerida ja võimalusel laiendada.
- **Arenguvõimalused:**
 - Kutseõpetajate kursishoidmiseks nende kutsealas toimuvaga võiks kooli raamatukogusse tellida ka erialast perioodikat, mida seal hetkel pole.
 - Töötada välja töömaailma esindajate ja spetsialistide kaasamise koostööprogramm, mis kirjeldab ühise tegutsemise eesmärgid, strateegia ning tegevuskava. See oleks tõhus tööriist õppekavarühmade jätkusuutliku tegutsemise ja tulevikuoskuste õpetamise tagamisel.
 - Pidev võimalus saada haridustehnoloogi tuge on hea, kuid hindamiskomisjon soovib lisaks analüüsida õpetajate digioskusi süsteemselt ning planeerida digioskuste arendamiseks täienduskoolitusi (eriti arvestades tänast distantsõppe situatsiooni).

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika, transporditeenused, mehaanika ja metallitöö õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

- **Tugevused:**
 - Hinnatavate õppekavarühmade maine on väga hea ning kool panustab ka laiemalt kutsehariduse tuntuse ning maine kujundamisse läbi aktiivse koostöö kohaliku omavalitsuse ja

üldhariduskoolidega. Tänu sellele on transporditeenuste ning mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRides õppekohtadele konkurss.

- ÕKRide õppetegevus toimub uues õppe- ja praktikabaasis, materiaal-tehniline baas, sh praktilise töö vahendid on heal tasemel ja vastavad ÕKRide vajadustele, sh on ka õppematerjalid aja- ja asjakohased.
- Kool on KIA Motors koolituspartner ning see tagab mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRI õppekavadel õpilastele tasemel õppevahendid, kutseõpetajatele tasemel koolitusmaterjalid ning tõstab tervikuna kooli usaldusväarsust.
- Tasemeõppe kutseksamiga lõpetanute osakaal on hinnataval perioodil tõusva trendiga, saavutades 2020. a 71%. See näitab, et ÕKRis on tehtud sihipärast tööd.
- Praktikakorraldus on süsteemne ja tõhus ning piisavalt paindlik, et sobida erinevatele õppevormidele, sh on praktikaettevõtted õpilaste teoreetilise ettevalmistusega rahul.
- Kooli tugistruktuur ja õpilaste tugiteenused on efektiivsed ja professionaalsed, infoliikumine koolis on tõhus ning kollektiivi sisekliima on väga positiivne ja toetav.
- Hinnatavates ÕKRides õpetavad professionaalsed õpetajad ning kutse- ja üldainete õpetajate koostöökultuur on kõrge, moodulite lõimimisel tehakse tõhusat koostööd, lõimingute olulisust mõistetakse.

- **Parendusvaldkonnad** ja komisjoni **soovitused** selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks:

- Mehaanika ja metallitöö ÕKRI populaarsus on madal, õpilaste arv langeb ja rakendatakse kahte õppekava. ÕKRI jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleks läbi mõelda õppekavade valik, seda laiendada ning panustada ka õppekavade rakendamiseks vajalikku õpikeskkonda. Hindamiskomisjon soovib koolil jälgida tööturu trende – missugused tooted, teenused ja nendele vastavad kompetentsid on nõutud lähi- ja kaugemas tulevikus ning teha agaramat koostööd masina- ja metallitööstuse ettevõtetega, Eesti Masinatööstuse Liidu jt kutseõppeasutustega, et leida arenguvõimalused, kuidas aidata kaasa masina- ja metallitööstuse kvalifitseeritud tööjõupuuduse leevendamisele.
- Transporditeenuste ÕKRis teeb kool koostööd väljakujunenud partneritega, kuid koolipoolne algatus ja initsiatiiv on seisma jäänud. Hindamiskomisjon soovib laiendada koostööpartnerite võrgustikku, kaasata tööandjaid tulevikuoskuste analüüsimiseks ja transporditeenuste sektori tööjõuvajaduse kaardistamiseks. Koostööd võiks laiendada nii erinevate tööandjate kui erialaliitudega, nt Autoettevõtete Liiduga.
- Õppijate võimalused, õigused ja kohustused valikainete valimisel tuleks kirjeldada nii õppekorralduse eeskirjas kui üle vaadata õppekavades.

- **Arenguvõimalused:**

- Kool kaalub rahulolu küsitluste taastamist, hindamiskomisjon toetab seda ning soovib tagada küsitluste järjepidevus.
- Kutseõpetajad hindavad tunniplaani jaotust praktiliste tööde osas ebaefektiivselt. Hindamiskomisjon soovib koostada tunniplaani koostöös kutseõpetajatega viisil, mis toetaks praktilise õppe terviklikku ja sujuvat korraldust parimal moel.
- Kuna mehaanika ja metallitöö ÕKRis on olemas tasemel kompetents ja erialased kogemused, siis võiks kool algatada koostöö Kuressaare Ametikooliga, TalTech Väikelaevaehituse kompetentsikeskuse ja Eesti Meretööstuse Liiduga ning väikelaevade tootjatega, et luua laevaehituse õppekava. See annaks ÕKRile uut hingamist ja oleks suur samm koostöö arendamisele teiste koolide ja liitudega.

- Kool võiks alustada läbirääkimisi Transpordiametiga ADR (ohtlike veoste vedamiseks vajalik koolitustunnistus) ameti- või täienduskoolituse õppekava loomiseks, et pakkuda seda täienduskoolitusena või valikmoodulina ning seeläbi suurendada veoautojuhi õppekava läbinud isikute konkurentsivõimet tööturul.
- Pidev võimalus saada haridustehnoloogi tuge on hea, kuid hindamiskomisjon soovib lisaks analüüsida õpetajate digioskusi süsteemselt ning planeerida digioskuste arendamiseks täienduskoolitusi (eriti arvestades tänast distantsõppe situatsiooni).
- Kool võiks mõelda töömaailma esindajate ja spetsialistide kaasamise koostööprogrammi loomisele, mis kirjeldaks ühise tegutsemise eesmärgid, strateegia ning tegevuskava. See oleks tõhus tööriist õppekavarühmade jätkusuutliku tegutsemise ja tulevikuoskuste õpetamise tagamisel.